

SOUTH AFRICAN PRESS LIBRARY
4 SEP 1956

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.
Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956

The only safe and sure way to destroy an enemy is to make him your friend.
—Anon.

People are lonely because they build walls instead of bridges.
—Newton.

No. 33 —Vol. LIV.

Friday, 31st August, 1956

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: SIX PENCE.

African Awarded Damages Against Minister Assaulted By Police "Without Reason Or Provocation"

IN my view it has been shown on a balance of probabilities that the plaintiff was assaulted without reason or provocation; and I may add further that in my opinion the conduct of the two policemen is deserving of the severest censure," said Mr. Justice Bresler in a judgment handed in to the Supreme Court in Pretoria.

He was giving judgment for £35 damages with costs to Fernando Ksumbila, an employee of St. Paul's Church, Parkhurst, who had sued the Minister of Justice for £200 damages for alleged assault by two policemen.

The assault was alleged to have occurred on April 18 at Parkhurst about 9.30 p.m. In his evidence, Fernando said that he and another African were walking along a Parkhurst street when a police Flying Squad car approached them. Thinking that he would be required to produce his pass, he put his hands in his pocket to do so and the policemen began to assault him. His companion ran away whereupon the police fired three shots.

Police Evidence Unreliable

"In my view, a reasonable man, paying due regard to the real nature of the evidence, would, I think,

have had no difficulty in finding that the evidence of the two policemen could not be believed, and that the evidence of the plaintiff was consistent and acceptable in itself, said the judge.

It was a matter for comment that no effort was made to search the two nor was any serious attempt made to investigate alleged robberies referred to in evidence for the policemen. —'Star.'

U.S. Paper Foresees S.A. "Blood Bath"

"Iron Fist Of Strijdom Regime"

Washington, Monday. THE 'Washington Post' recently said that the free nations of the world could not long endure South Africa's policy of apartheid.

In a strong editorial attack, the 'Post' said that the "iron fist of Prime Minister Johannes Strijdom's obsessed regime at Johannesburg has been felt again" with the banishing of another 100,000 non-Whites from their homes to the Black reserve.

The 'Post' said the Whites of South Africa seemed determined to stave

off integration until it came in an inevitable blood bath. "It is perhaps one of the world's greatest tragedies, being played out to an end that the actors, no less than the audience, know must come," the 'Post' added.

"Is there no voice of moderation that can lead South Africa to a rational solution of its awful problem? Why cannot the Rhodesian policy of 'partnership' under which non-Whites are brought into political equality, at least, as they are ready for it, work in South Africa?"

"If the British Common-

wealth has any influence left of its desperately unhappy South African member, it ought somehow to persuade it to face up to these questions.

"Apartheid is a cancer that a world society of free nations cannot long endure." —Sapa-Reuter.

7,668 Japanese Still Suffering Atomic Bomb Effects

Tokyo.

SYMPTOMS of leukemia are evident in four crew members of the Japanese freighter 'Derroku' which ran into radio-active rain, on the coast of the Philippine island of Luzon.

A 14-year-old Japanese girl, stricken with leukemia, has died in a Hiroshima hospital, the twelfth person taken to die this year as a result of the atom-bombing of Hiroshima in 1945.

Delegates to the second world Conference for the banning of Atom and Hydrogen Bombs, meeting in Nagasaki, were informed of another young Japanese girl who, in desperation over an incurable illness resulting from the Atom bomb attack on Nagasaki in 1945, committed suicide even while the conference was in session.

In a survey of persons who were in the City of Hiroshima at the time of the atom-bombing in 1945, it was found that 7,668 were still suffering after-effects.

POLICE INSPECTOR WHO WAS A PICKPOCKET

In Tokyo, Police Inspector Shimpachi Utsugi retired after 35 years as Japan's No. 1. foe of pickpockets. He was so expert that sometimes to save time when he saw a pickpocket pick a pocket he picked the pickpocket's pocket and repocketed the pickings in the pocket of the man whose pocket the pickpocket had picked and went on about his business without saying a word.—'Life.'

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

Surely a **NEW INDIA PROTECTION POLICY**,
the best of all Gifts.

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The
New India Assurance

Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.

**NEW NYLON
SAREE MATERIALS**

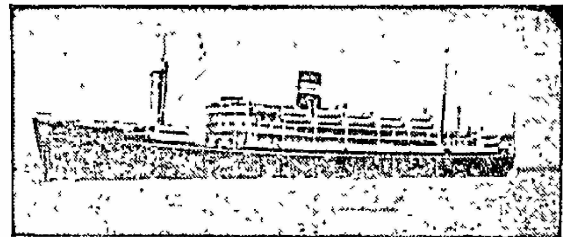
— JUST ARRIVED —

Gold Striped Fancy Nylons 48" 12/6 yd	Real Benares and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.
Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.	Georgette Jari Work Sarees All colours. £4-10-0
Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.	Georgette Sarees Cotton Embroidery £3/15/0
Bordered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd.	<p>CHILDREN'S SCHOOL WEAR Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests, Socks Girls Gym Blouses etc. At Reduced Prices.</p>
Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.	
Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.	<p>CHAMPALS! Plastic Fancy Tops with Heel Size 3 to 7 18/6 pair Also Leather 8/6 & 10/6 pair</p>
<p>BLOUSES Printed Georgette and Bemberg Skippers. Huge range now at clearing Prices.</p>	

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S. S. Karanja due 31st August. Sailing 5th Sept. 1956.
For Bombay via Karachi
S.S. Kampala due 29th Sept. Sailing 4th Oct. 1956.
For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food	£92-0-0
Second " " " "	£60-15-0
Third Class Bunk	£31-10-0
Muslim Special Food	£11-10-0
Ordinary Food	£4-18-0
Hindu Special Food	£10-3-0
Ordinary Food	£4-6-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—
SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.
390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.
Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 31ST AUGUST, 1956

Ruin For The Indian

THE government has announced its plans for the removal of about 10,000 Indians from the western areas of Johannesburg to Lenasia, about twenty-two miles outside Johannesburg. The land thus vacated will be given to the European or Coloured communities or will be used as a buffer zone.

The forced removal of these thousands is in itself only part of a bigger plan of separating the races. Its tragedy lies as much in the fact that it is an absolute repudiation of human values as it will, in the end, stand out in history as having been an act of gross provocation of the man of colour.

AN APPEAL

TO increase our subscribers we have decided to publish in an abridged form the book written by Ds. Buskes called "South Africa's Apartheid Policy—Unacceptable."

You will find inserted in this issue a red pamphlet describing the book and a short biography of the Author. Below the pamphlet is a coupon. We urge you to assist us by getting only **ONE** friend who is not already a subscriber to fill the coupon and send it to us with the remittance. This we are sure is not a very difficult task.

The survival of this paper is to the benefit of all non-Europeans in particular and all liberals in general.

Its destiny is in your hands. Act now before it is too late.

Editor INDIAN OPINION.

The motive is quite clear. It is to remove the Indian from those sections of the community which he has served as a trader and in that way strangulate him economically so that in the end he will find himself compelled to think seriously of returning to India. In these circumstances we are often surprised to find that a few Indians think they can ever work out compromise solutions with the people who rule the country at the moment.

The clear lesson to be learnt from the forced removal of the Indians from the Western Areas of Johannesburg is that there can be no compromise with apartheid. It has declared total war against the man of colour. The only language it will understand; the only thing to stop the madness which has ruined the African and now ruins the Indian, is a total war against

apartheid. Neither the Indian nor the African nor any section of the South African nation can allow itself to be crushed so brutally forever. Sooner or later the point must be reached when this satanic thing called apartheid must be stopped, cost what it may.

For a long time the Indian community sat smugly, deceiving themselves with the thought that what was happening to the African would possibly not happen to them. For many years the Coloured people committed the same blunder. To-day both are being ground down to the level of the African. Like the African they must realise that the only effective answer against race oppression is to have the will to go to jail against those things which condemn one for the reason that one was not created with a White skin. There is no other cause open to the Indian community. Jail is the only way open to them.

National Organiser For Liberal Party

NEWS came through as we went to Press that Mr. Patrick Duncan had been appointed national organiser of the Liberal Party of South Africa. The decision to appoint him is a wise one and the Party is to be congratulated on procuring the services of so distinguished a man to bridge the gulf between Black and White.

The Liberal Party is a political organisation, in the direct line of succession to forming a government. At the moment there is no reason to hope that White opinion will change so radically as to make the election of a Liberal government a matter of immediate practical politics. At the same time the gulf between Black and White is widening so tragically that the greatest need of the moment is not the capture of parliamentary seats but the creation of an atmosphere in which it will be possible for Black and White to meet as human beings; as fellow South Africans; as people with a common interest in the survival of the experiment of Union. The Liberal Party has, with a commendable sense of realism, applied itself to this task. In the final reckoning Black and White cannot work out a feasible solution of the race problem before they have created this atmosphere of mutual trust. The appointment of Mr. Duncan is a positive indication that the Party means business in its determination to create this atmosphere.

There is another aspect to this matter. The Liberal Party is not a White organisation—although its leadership remains largely White. The reasons for this are partly that political organisations on the non-White side were of no real value since the latter did not have the vote. But somehow a formula had to be found whereby the Black and the White people who saw the race problem from similar perspectives could work together to create the atmosphere referred to above. That formula was in the formation of the Liberal Party and the enunciation of its principles. But since then it has become increasingly important that the idea of a common society based on race equality should be propounded with greater determination.

Better still if this is a determination which has authority behind it. Few White South Africans have the qualifications that Mr. Patrick Duncan has for preaching the gospel of a common society on both sides of the colour line.

On his side he comes from one of the topmost families in the White community and has extremely valuable connections not only in this country but in the Commonwealth as a whole. On the other hand his understanding and sympathies with the aspirations of the non-White peoples led him to volunteer to go to jail during the resistance movement. That has given him a prestige and esteem in the non-White communities which few White South Africans ever hope to have. He will be eminently placed to approach the non-European not as a pedlar selling an idea; but as one who feels the sting of race oppression so acutely that he had to suffer tribulation by the side of the non-European. No man could desire a better qualification.

If his appointment raises quite a number of hopes, it is because the dangers he will face and the obstacles he will need to overcome in a country torn asunder with race hatred, are so great.

Group Areas Move Will Uproot 22,000 Indians

MORE than 22,000 Indians, owning property in Johannesburg valued at something like £10-million, will be uprooted under the Group Areas Act and made to move to Lenasia, a privately owned township about 20 miles from Johannesburg and off the main railway line.

A Johannesburg city councillor, Mr. A. J. Cutten, told 'The Star': "For all the Government's well-known apathy to the Indians, to take from them Pageview Township—specially set aside for Indians by the council and recog-

Mr Cutten expressed equally strong views about the proclamations as they affect the 3,000 Coloured people of Albertville who he says, have been dealt a "disastrous blow."

"In a poorly serviced township notwithstanding its great age, this Coloured community has built up its area into a respectable suburb with houses worth up to £4,000 and totalling £500,000 in value.

"The people have not been told by what date they must go or sell, but as compensation they are offered the use of the township of Monteleo and New Bosmont (adjoining Newclare which they may 'occupy,' but in which the declaration does not say they may 'buy'.")

Mr. Cutten asked whether this action by the Government is yet another move (as in the Western Areas) to destroy property rights of the non-Europeans.

"This implication, coupled with the fact that these new areas are both industrial townships in which the land is extremely expensive makes this particular action all the more shameful."

Elsewhere in his statement Mr. Cutten described the Group Areas Act as "this latest of the Government's instruments of torture."

"What its practical consequences will be nobody can say, except that it will bring impoverishment, hardship, misery and suffering to many thousands of human beings.

"The provisions of these declarations are unreasonable. They are unjust and they are unmerciful."

"Horrible," Says Mrs. Helen Suzman

"Shocked" By Union's Bad Name

SOUTH AFRICANS travelling abroad could not help being shocked by the bad reputation that the Union had gained overseas, Mrs. Helen Suzman, M.P., said recently at a United Party meeting at Randfontein.

Mrs. Suzman recently returned from a visit to the United States and Europe.

"The contrast between our standing in the outside world in 1948 and our standing today is nothing short of horrifying," she said.

Legislation passed by the Government during the last session of Parliament had confirmed the impression abroad that South Africa was a retrogressive country intent on pursuing policies that were anathema to the Western democracies.

"However loudly the Government may complain about exaggerated Press reports, and however many pamphlets are put out by the State Information

Department, nothing can gain-say the cold facts relating to the removal of the Coloureds from the common roll, and the drastic restriction of the rights of Africans by laws introduced this year," said Mrs. Suzman.

Further harm would be done to South Africa's reputation by the latest example of "apartheid with justice," the infamous proclamations under the Group Areas Act that enforced a reshuffling of racial groups which must have disastrous effects on the lives of thousands of Indians and Coloureds.

"I do not envy the Government official who is given the task of justifying the removal of nearly 10,000 Indians from the houses and businesses they have occupied for years to an area 22 miles outside Johannesburg, a city that has provided them with a livelihood for so many years. And how can the removal of hundreds of Coloured families from the decent little township of Albertville be justified?"

"The reaction of the outside world to Nationalist policies is reflected not only in the economic sphere and by our sorry immigration figures, but also in the everyday assessment of the 'man-in-the-street' in England and the United States.

"He has written South Africa off, and an enormous task now faces all of us who are not steeped in blind Nationalism. We must re-establish South Africa as a democratic country in the eyes of the world. The only way to do that is to get rid of the present Government." —'Rand Daily Mail.'

Anecdotes Relating To The Life Of Mahatma Gandhi

One of the last foreign press correspondents to interview Gandhi before his death was Miss Margaret Bourke-White of U.S.A. One of the questions she put to him was:

"Americans are filled with foreboding, particularly about Atomic Bombs. How could you use non-violence against Atomic Bombs?"

Gandhi answered: "How shall I answer that query? Atomic Bombs could be met by prayerful action."

Question: "Would you pray while planes are overhead?"

Answer: "I would come out in the open and let the pilot see that I have not the face of evil against him. The pilot of course, cannot see my face at such a height, but that longing in my heart that he should not come to harm would reach up to him and his eyes would open. If those who were done to death in Hiroshima by the Atom Bomb had died with that prayerful action and died openly with prayer in their hearts without uttering a groan, the war would not have ended as disgracefully as it has. It is a question now whether the victors are really victors or victims. The world is not at peace. It is still more dreadful."

Parsee New Year

On September 1st Parsees throughout the world will celebrate their New Year. We wish our Parsee readers and friends a very happy New Year.

nized as such by both Houses of Parliament in 1941—and give absolutely nothing in return must surely be one of the most callous acts even in the history of this Government."

Mr. Cutten qualified his use of the word "nothing" by saying that it indicated his opinion of Lenasia.

He added that the recent proclamations must have brought shivers of horror and distaste to all tolerant people not only in South Africa, but to enlightened public opinion all over the world.

Whites Must Not Make Enemies Of Non-Whites

—Mr. Strijdom

WHILE the Europeans in the Union must maintain the White race "our actions must be such as not to make enemies of the 200-million non-Whites on the continent of Africa," said Mr. Strijdom, the Prime Minister, when he spoke to his constituents on a farm in the Warmbad district.

There was a time when Ethiopia and Liberia were the only two non-White independent states in Africa, he said. Today the position is entirely different. More and more non-White states are arising.—Sapa.

Schweitzer's Design For Destiny

TIMES of anguish and trouble, historian Arnold Toynbee says often produce the most creative leaders and the most vigorous societies.

Contemporary peoples everywhere are groping their way through a period of history imperilled with many trigger zones of tension, any one of which could plunge the world into the homicidal atomic abyss.

Beneath the prosperous facade of the Union of South Africa there is also anguish and trouble with many trigger zones of tension.

If we scan the globe in general and the continent of Africa in particular, for a creative leader with a new design for a better destiny, one imposing figure stands out. Dr. Albert Schweitzer at Lambarene, French Equatorial Africa, may be dark Africa's brightest diamond and the world's beacon of salvation.

What is Dr. Schweitzer's design for destiny and how does it fit the Union's problems and opportunities? A bold application of the principles proposed in his vast library of wisdom provide a frameworth for analysis.

Dr. Schweitzer says to the world and therefore to the Union of South Africa frantically extending its material miracles, that all is imperilled by our ethical ignorance.

Ethics are the material values men live by in the state of nature, in the family, in the tribe, in the state, nation, league or commonwealth of nations. They govern and guide relations between races, cultures, religious creeds and political and economic practices. Man is ignoring his best ethical heritage particularly in the Union.

On what specific grounds can South Africa be judged ethically ignorant? Are ethics exact and specific or vague and what is the ephemeral order of their importance.

According to principles enumerated in Schweitzer's books it is the Europeans that are becoming detribalized from the community of ethical ideals, sanctioned by human experience and are growing progressively more primitive. They are one by one forsaking the global ethical standards, particularly those set by the eighteenth century thinkers in Europe.

When the great philosophers spoke of human rights they did not specify English or Afrikaner even whites only. They used

such words and phrases as self-evident truths, inalienable sovereign birth rights. Some cried 'man is born free, though everywhere he is in chains. Liberty, equality and fraternity were qualities that rested on nature not on divine rights. Governments to be legitimate had to be based on the consent of a sovereign individual. These were the ethics that overpowered the feudal conspiracy between Church and State, authoritarian ethics that claimed that the right to punish and kill was a divine absolute ordinance from God given to temporal rulers.

By

HERBERT M. PHILLIPS

It seems to a traveller, versed in Schweitzer's ethical principles that the bilingual, multilateral community of men rerepresenting the so called Union do not have at this juncture, a community of ideals and a common conscience established by consent of all the governed. Freedom of speech, action, conscience, will, thought, press and assemblage, and academic freedom, political, social and economic freedom, are not even granted to the European population, to say nothing of the Africans who are forced to live on locations by the power sustained by an unrepresentative minority.

There are older ethics claimed by white westerners from which the European in the Union is detribalized. The Bible of the western world claims the ten commandments of the Mosaic Law. Many claim the divinity of Jesus who spoke of universal love and the blessedness of the poor, the meek, the righteous, the peacemakers, the persecuted, for these were just inheritors of the earth. The policy of Apartheid and segregation would indicate that the leaders of the Union are detribalized from the golden rule, gospel of love and the articles of universal brotherhood held sacred in orthodox Christian ethics.

Like the Union, the Greeks before the birth of Jesus, practised democracy but only for the chosen citizens, not the slaves. The early Stoics however preached the humanitarianism of complete and unqualified human equality, irrespective of race, religion or nationality, and this in the pre-Christian era. The ethics in the Union have retrogressed to an early Greek level.

The power to rule in the Union was usurped by conquest and then re ordered by a bloody struggle between the two tribes of the white European invaders.

All this might sound like a one-sided indictment of the community of successful technical experts who have directed the cultivation of lands and modernising and enriching of urban centres and the efficient exploitation of the resources buried in the earth. But the experts in material matters pretend to be ethical experts as well. This is the rub.

At the moment the detribalized Africans seem to have the distinction of struggling for liberty, equality, fraternity, brotherhood, justice and equity in economics, politics and in social relations. Above all they champion and cherish each and every freedom ever unearthed and treasured by the Western World. It cannot be argued, however, that the African's struggle is conceived in love. At the moment they have adopted the new Western god of gold, the gospel of materialism and the commandments of monetary, not spiritual success. Both groups—Africans and Europeans—glare over their arbitrary barricades, equally detribalized in a spirit of hostility, malice and often naked hate.

In what specific way could the Schweitzer symbol be a practical guide to a better tomorrow for all contesting interests?

First it will be realised that this gentle Westerner has not tried to detribalize the Africans. He has submitted his ethical thesis to the Western world. He has demonstrated his ethics can be lived. He is a model to the Western world of an ethically mature man. He acknowledges no barriers between man and man. He espouses each earlier rung of the ladder of ethics. He has suggested some new upward steps. He came to Africa to give, and not to get. He offers Western technical help and skill without presuming the West is the sole custodian of man's heritage of ethical culture. He is supported by the abundance of the West but he refuses to recognise standards of living that are not based on ethics. He despairs that freedom is going out of fashion in the West and the ediquette wealth and trivial amenities measure the stature of men in many places. All these indictments would seem apply by implication, to the Union of South Africa.

Schweitzer's ethics are not based on cheap platitudes nor

special wisdom or exclusive revelations. By scholarship, reason and freedom he arrives at the conclusion that "the will to live" is shared equally by all life. Only if we assume that life is sacred and must be revered, can man defend his right to dignity and liberty for each sovereign individual. This is the ethics of Jesus wedged into even greater universality. It is the gospel of love broadened to its utmost reaches by modern scholarship and reason discoverable by all scholars. It provides an exact measure of progress for individuals, families, states, nations, leagues of nations and all reasoning humanity. This may be the new gospel of freedom needed to meet and defeat new and old forms of tyranny.

Leaders have outlawed communism in the Union, pretending that thoughts can be controlled by legislation. The danger is the causes of global communism are ignored. Communism follows historian Toynbee's thesis. It was born in adversity. It was sired by philosopher Heges. It was whipped into a monolithic gospel by scholar prophet Marx and carried by missionaries of persuasion and coercion to a third of the world's multitudes, in less than 90 years. It is shocking to think they have stolen the dream of a "classless" society and are marketing it as under their authorship, while the apparent hatred of prejudice, persecution and tyranny is ascribed by them to us.

Adversity in the Union shaped and honed a perfect instrument of human freedom in the great Mahatma Gandhi. His ethical dreams liberated India. We raise the question will Schweitzer or some other ethical giant of the Union of Africa or of the free world affirm a new fresh vital vision of freedom as an integrating community of ideals in time, to co-ordinate the freedom-loving people, win neutral nations and purge the tyranny from communist converts.

I submit this portrait of coalition not as an expert but as one trying to make a minor contribution to the hosts of people of differing views who in good conscience gave us the benefit of their opinions. Perhaps in the honest collision of prejudices a new truth will be born. Maybe the prophet of this new truth is living out the autumn years of his illustrious life at Lambarene, while we consider in confusion and darkness the fading destiny of freedom in human affairs.

Book Review

DRUM

By ANTHONY SAMPSON (Collins) 16s.

THIS is a first-class and most entertaining piece of reporting about the men who will eventually decide South Africa's future—the urban Africans.

Tony Sampson's job as editor of the monthly magazine 'Drum' brought him into contact with a rich variety of people and problems of which the ordinary White South African remains blissfully unaware. For him as for few others "the anonymity of the black world" as he calls it, was lifted and Africans came to life as people, vital and resilient personalities" as varied and complicated as any other people." In his book there are scholars and gangsters, journalists, shebeen queens, prostitutes, actresses, jazz-kings, politicians and tsotsis, Father Huddleston ("the only white man who could walk safely through locations at night—except the police")

There are also descriptions of several "Drum" scoops—the story of the Bethal farm labourers, Mr. Drum goes to jail, working on Snyman's farm near Rustenburg no long after an African convict labourer had been flogged to death there. And a well-deserved tribute is paid to that dozen of African journalists, Henry Nxumalo, who in the highest traditions of his profession underwent various rigorous and dangerous assignments that he might write authoritatively of African sufferings from the receiving end: "An admirable example of the method of participant observation," said a lecturer in sociology, when a beaten up Henry returned from Snyman's farm "Whatever it was, it was hell," said Henry.

Sampson's descriptions and very occasional judgments carry the greater conviction because he is obviously concerned not to preach but to report. This is a book without rancour, with much laughter and some tears, the good, the bad and the indifference about people on whom racialism is being forced against the natural humanity and toler-

our fallibilities and quite a lot of stereotyped thinking in reverse. "No European is a hero to his 'boy.'"

A few small errors might be corrected in a second edition. lest they be used by state propagandists to support an otherwise untenable charge of inaccuracy. It is true that most Afrikaners themselves object to the word "African" because it cannot be translated into Afrikaans—"Afrikaner" already being reserved for Afrikaans speaking people of European descent (page 59). But the big Afrikaans dictionary quite happily refers to Afrikaans as an indigenous inhabitant or native, and adds for good measure: "Die Bantoes is Afrikane"

The difference between African men and women in regard to trade unions (page 74) has now been largely eliminated by the latest Industrial Conciliation Act. Africans can join trade unions, but their unions cannot be registered, cannot use the strike weapon and are, therefore, pretty impotent, though less so than Mr. Schoeman and Mr. de Klerk intend.

I don't think Mr. Sampson will be able to name many African communists who "took refuge in the A.N.C. after the Suppression of Communism Act" (page 129). The few real Communists in Congress have been members for 20 years or so. And while many Coloureds have been "demoted" to Natives (page 209), very few whites (certainly not "hundreds") have yet been demoted to Coloureds, though that may yet happen. Finally, the maximum penalty under the Immorality Act is 2 years hard labour, not 6 months (page 211). The usual sentence has been 4-6 months, though this is now showing a tendency to rise, as the Act fails to prevent intercourse between the races. A recent sentence of one year in Port Elizabeth drew adverse comments from the appeal judge, though it was upheld.

and to develop an African nationalism and self-consciousness as a reaction and protection against white domination."

There is particular wisdom in the insistence that some Africans are closer to the traditions and culture of Europe than "white men misleadingly called Europeans." The author disposes summarily of all this nonsense about "civilised" whites being products of 2,000 years, and stresses that the conflict between civilisation and savagery is not one between races, "but between individuals and within individuals." This is vividly illustrated in some of his African portraits. And I like especially his apt use of the word 'cockney' to describe some urban Africans and his comparisons with Tudor and early 19th century England. "In the face of this new industrial proletariat the old illiterate Africa of blankets and reserves, however picturesque, is insignificant."

Mr. Sampson sees clearly that that the Nationalists are a catalytic force in South Africa, as the ineffective, double-talking U.P. can never be. Despite the apparent surface calm, due to police suppression and the natural African preference for the prosperity of an expanding economy rather

than the painful pursuit of liberty the basic question remains—"not whether whites will tolerate blacks, but whether blacks will tolerate whites."

As yet no African leader calls for "Africa for the Africans." But apartheid and baasskap seem to be designed to set all blacks against all whites." Anthony Sampson does not believe Africans, with their gaiety, humour and vitality will easily despair. But there must be a real danger that, in the words of Msimangu in *Cry, the Beloved Country*, "when the white are turned to loving, we will have turned to hating." And the author notes that the most politically active township in South Africa—New Brighton—is also, as we so often hear locally, a model apartheid location, consisting almost entirely of one ethnic group. As a resident explained: "we've got no white friends to prevent us being anti-white; we can be as nationalist as we like." Local "do-gooders," please note!

Finally, a word of congratulation to Messrs. Collins for completing so excellent a trilogy as "Naught for your Comfort," "Episode" and "Drum."

C.W.M.G

Prof. Matthews Attacks Tomlinson Report

"Easier For A Camel . . ."

IN the first authoritative statement on the report of the Tomlinson Commission to be made by an African Professor Z K. Matthews, acting principal of Fort Hare, says that the scheme of separate development put forward by the commission "can only be looked on by Africans as a facade to conceal the white man's intention of keeping the Africans at his beck and call forever."

Writing in the latest issue of "Drum" Prof. Matthews says: "If the development that is envisaged by the Tomlinson Commission were carried out, and the Reserves were able to carry a bigger and more prosperous population than at present, would the African population be content to dance to the white man's tune?

their compatriots living in the so-called white areas as hewers of wood and drawers of water?

"Just as a developed India and a developed Pakistan are not prepared to stand by and look on while people of Indian origin are denied human rights in a South Africa they have helped to develop, so it can hardly be expected that the African 'national homes' will abandon the Africans in the white areas of the Union to their sad fate."

Professor Matthews concludes: "One comes away from a perusal of the Tomlinson report with a feeling that one has been living for a time in a completely unrealistic world—a world of blue-prints and plans and beautifully

Editorials Of The Week

Ban, Ban, Ban

WITH typical casualness Senator De Klerk announces another little piece of legislation to stop someone from doing something. He was annoyed because African women went to the Union Buildings in a demonstration against what they considered to be the extension to themselves of the Union's pass laws. So, within a day or so of the event, he is 'busy drawing up legislation which will prohibit anyone from coming to the Union Buildings unless he has business there' (*lets te makê het.*) Has anything more absurd been concocted in any civilized country?

It is the public, not Mr. De Klerk or the Nationalist Party, which owns and pays for the Union Buildings. If anyone misbehaves himself or makes a nuisance of himself in a public or any other kind of building there are more than enough laws to deal with him. As far as we can see the protesting African women did not misbehave themselves and merely used an age-old method of presenting their views forcibly to the politicians. They could, of course, have stayed at home and written letters to Dr. Verwoerd in the certainty that their eloquence would be consigned to the ministerial wastepaper-basket. What does Senator De Klerk think African women should do if they feel that they have something to protest about? If Senator De Klerk treated protesting Nationalists in the same way there would be a short sharp answer by means of the ballot-box. But the Africans have no vote. Does that also mean that they have no right to make any other kind of protest?

Once again our race-bemused politicians, representing a minority of the voters and a fraction of the people, invoke their powers to deprive others of their rights. It does not matter to them that they are making our country the laughing stock of the world. There is apparently no politician in the Nationalist ranks with the statesmanship to realise that protests openly expressed do far less harm than protest which is suppressed by methods which the victims regard as tyrannical. It will be interesting to see how far Senator De Klerk intends to go. Is he aiming at African women protesting about passes?

Or is he proposing to stop all protests which take place on any public property? In other words, is he talking about protesting African women while intending to put a stop to Black Sash vigils at railway stations and airports?

—*"Cape Times," August 14.*

—8—

Group Ghettos

THE protest of the Wynberg Dutch Reformed Mission Church against the threat of a religious ghetto system under the Group Areas Act deserves the Government's most serious consideration. The breaking up of harmoniously settled residential communities into their component race groups and the subdivision of these again into "ethnic, linguistic, or cultural" groups will cause suffering

enough without religious distinctions multiplying the Act's cruelties. As the Church's representatives pointed out at the Group Areas inquiry in the Peninsula this week, the difference between a "Malay" and a "Coloured person" in Cape Town is often only one of religion. Are families to be split up and forced to live apart merely because one member follows the Moslem religion and another is a Christian? The chairman of the inquiry, Dr. Van Rensburg, himself drew attention to one of the tragically ridiculous situations that could arise: If a Coloured girl married a Malay man, thus becoming a Malay, her mother, who remained Coloured, would need a permit to live with her daughter. It may be possible to soften this aspect of the Act without fresh legislation, as definition of sub-groups is carried out by proclamation. But even if yet another amending Bill is required, Dr. Dooges should pocket his pride and produce the necessary patch.

—*"Cape Times," August 16.*

Professor Keet Attacks Indefinite Guardianship

SAID Professor B. B. Keet in a challenging address recently to the theological students and others at Stellenbosch on Christian Guardianship in South Africa.

Prof. Keet continued *inter alia*: "All forms of guardianship are of a temporary nature only. They have their limits and cannot continue indefinitely. They end when the child has attained adulthood and they are privileges valid only during the period of childhood." When the child reached adulthood he would not be ruled, but would share the responsibility for the healthy development of the household in which he grew up.

Historical associations had caused the opinion among Europeans that the Africans of Africa would always remain subservient... This caused the attitude of permanent guardianship. "Our planning makes no provision for any other possibility; our eyes have not yet opened to the changed situation that has set in everywhere." The Europeans' attitude was constantly being defended by supplying statistics on the large sums of money being spent on the Africans' betterment. But it was often forgotten that they were "human beings with whom we are dealing—people who greatly

prefer being treated as persons and not as pawns in a chess game." While not all Africans had yet reached a stage of maturity justifying the granting of various rights and responsibilities, "they did have their leaders... capable and educated men" who could be compared with European "so-called leaders."

He pointed out that European beneficence was sometimes patronizing and easily changed into contempt and vituperation for the Black creature who does not know his place."

"...as long as we continue to consider the problem of racial relations in the light of conditions 50 or 60 years ago, we shall never realise how totally the matter has changed in our time. In a word, our guardianship is not permanent. It will come to an end some time. What kind of guardianship is this which makes such an arbitrary discrimination between the son of the house and the adopted child? I need only put the question—the answer is obvious."

At the root of this was the fact that the Non-Europeans were never regarded as individuals, but as members of a group which remained unchanged in spite of all changes and improvements which arose individually in the group—"a caste system

of the worst kind, for a man could raise himself to a higher caste, but never out of a colour group—the colour of the skin is permanent..."

There was the objection that the Non-Europeans as a group were not ready to take upon themselves responsibility of government. At present the granting of group rights would mean the loss of "all we hold dear". It was precisely for this reason that the Non-Europeans should not be regarded as a group but as individuals. Indeed; they do not form a homogeneous group, but this policy will drive them into a homogeneous hostile group."

The first necessity to get the co-operation of the Non-Europeans was honesty and openness which would win their confidence. He thought they would be ready to co-operate to preserve our common heritage "In any case, we are faced with the choice: either co-operation or the heaping up of a harvest of wrath in the day of reckoning. The future lies almost completely in the hands of the White man, whether he is willing to make the sacrifice of a radical change in his attitude towards the Non Europeans and thus become guardian in reality, or if he regards his guardianship as a permanent institution to maintain the permanent subjection of the ward." (With acknowledgments to the "Cape Times").

M. K. Gandhi Library And Parsee Rustomjee Hall

The thirty-fifth annual general meeting and the anniversary of the M. K. Gandhi Library and Parsee Rustomjee Hall will be held together with the celebration of the Parsee New Year (Papeti) on Saturday the 1st September at 3.30 p.m. in the Parsee Rustomjee Hall, 140 Queen Street, Durban.

J. Perdu, Esq., who is the guest speaker will speak on "Libraries and the influence on Culture."

A cordial invitation is extended to the general public.

N. J. RANDERIA,
Hon. Secretary.

M. K. Gandhi Library and
Parsee Rustomjee Hall
Committee.

African Viewpoint

Mr. Strijdom And African States

SPEAKING at a meeting of his constituents at Warbad recently the Prime Minister said that while the European in the Union must maintain the White race his "actions must be such as not to make enemies of the 266 million non-Whites on the the continent of Africa." This raises the question: What actions are likely to convert Africa's 266 million (which includes 10,000,000 Union Africans) into enemies of the White South African? From the non-European viewpoint race oppression is the most potent force at work turning the man of colour in Africa against the White South African.

In these circumstances what does the statement by the Prime Minister really mean? In the first place he alone can give an accurate interpretation of it for the simple reason that the men of apartheid often tend to say so many contradictory things that their statements are not always capable of intelligent and logical interpretation.

Having made this qualification we might turn to the statement itself—which was rather significant, from a Strijdom. Mr. Strijdom is a confirmed apostle of the principle that the Whiteman must remain boss in this country. Since his rise to power, however, he has been learning to discipline his tongue a little and he has not been markedly inclined to provoke non-European opinion in the way he was wont to do in the days when he sat in the Opposition benches in Parliament.

This can be explained partly by the fact that he is now in a responsible position where he has to make decisions and take full blame for their consequences. But this is only part of the story; only a small part at that.

Other factors seemed to have impressed the Prime Minister in recent years. The first of these is the pressure of world opinion, Non-European leaders have exploited the few avenues

What is worse, they are in no mood whatsoever to let it slip out of their grip. With African states coming up on the continent this initiative could quite conceivably be used for purposes of exerting direct political and economic pressure on South Africa. These States might readily line up against South Africa and use collective diplomatic pressure in the outside world to make things thoroughly uncomfortable for the Union Government.

That sort of thing cannot be stopped by bans on the leaders of the non-White peoples nor by the system of dispersed concentration camps like the one at Frenchdale.

By

JORDAN K. NGUBANE

The Prime Minister is not a Nat who takes fright easily. When he begins to change his manners something serious must have happened. A short while ago he attended the Commonwealth Prime Ministers' conference with his Finance and External Affairs Minister Louw. On their return Minister Louw tendered his resignation from the Finance portfolio and stuck to External Affairs.

I thought that very significant. The Finance portfolio is traditionally a stepping-stone to the premiership and that prospect could not have been unattractive to Mr. Louw. But he decided to give it up in favour of External Affairs—a job very much like trying to use a razor blade to cut a tree. It is true that he might have found his work in the Treasury too much. It is true also, that the signs on the financial horizon have been slightly less reassuring. Financial houses and investors overseas are visibly disturbed over what is happening in this country. They see in apartheid the surest means of provoking the African to drive the Whiteman out of

a Nationalist Cabinet Minister could pass.

What all this boils down to is that the Prime Minister is beginning to feel the threat of economic isolation. In the past (since 1948) South Africa suffered largely from what was political isolation; her name was blackened in the assemblies of the free world. That did not matter much as long as the funds continued to flow in. But with the emergence of African States it is quite conceivable that they would exert pressure to stop the flow of funds to South Africa and possibly agitate for military intervention. When that happened, the Nationalists would have to throw up the sponge. That prospect seems to have given the Prime Minister a real fright.

There is reason to believe that Great Britain and America, up to now South Africa's most powerful supporters, now realise that to continue to back the White rulers just because they control the gold and uranium mines is to antagonise Asia and the rest of Africa and in the end to surrender the initiative to the communists—particularly

against their new technique of peaceful conquest of the world. That seems to explain why the British Government gladly seized the opportunity provided by Mr. Strijdom's demand for the incorporation of the Protectorates to administer a first-class rebuff to him; a corrective snub you might call it. Leading American statesmen now have the habit of saying things which get very much on the nerves of sensitive Mr. Louw. If that sort of thing goes on too far, South Africa might soon find herself isolated diplomatically, economically as well as politically—some people already demand the expulsion of South Africa from the Commonwealth.

The Prime Minister feels it is time he stopped the lethal floods. And that Warbad appeal—for it was nothing less—was a warning to the faithful that they should start changing their ways. But then Mr. Strijdom's tactics are all wrong. The proper people to placate are the non-Europeans of the Union whom apartheid has wounded and crushed. If they are, the world will be silenced. If the Prime Minister really wants to avoid giving offence to the African States, let him give up the apartheid nonsense which he has been preaching all these years and which some of his own Africaner people rightly attack as a menace to their own survival.

"Draupadi" For Johannesburg Festival

THE Johannesburg Festival Committee has included Draupadi as an attraction for the 1956 Festival. Draupadi is the only Indian Play on the festival programme. Draupadi was staged by the Ramakrishna Centre at the Durban City Hall on the 13th June, 1956, to a packed audience.

Draupadi is a gripping drama from the pages of the Mahabharata and is produced by Swami Nischalananda and is his fourth production. The last two, "Boy Gopala" and the "Banishment of Rama", were very successful and were presented thrice on public request.

Draupadi is to be staged at

asbaram. A four and a half acre site has been acquired at Tongaat beach on the North Coast for this purpose and will benefit the Indian community of the other provinces as well.

The story of the Mahabharata or the Great Epic is about the ancient kingdom of the Kurus which flourished along the upper course of the Ganges and the Epic is based on the Great War which took place between the Kurus and the neighbouring tribe the Panchalas, in the 13th or 14th century before Christ.

Tickets for the play are obtainable from Mr. B. U. Master, 33 West Street, Johannesburg.

Our Letter From Hollywood

"Words From The Western Hemisphere"

(From Our Special Hollywood Correspondent)
(JIM C. FOWLER)

Hollywood California, August 31

"THE King and I" is really a lush and beautiful film. It was worth the two bucks to get inside the Chinese Theatre, although I usually holler and bellow every time an entertainment costs that much. The two stars are perfectly cast. Yul Brynner gives a virile portrayal of the King of Siam, while Deborah Kerr sings in a small voice that is ample for the Rodgers and Hammerstein score. This yarn was filmed once before, sans music, as "Anna and the King of Siam" with Rexy Harrison and Irene Rich as the school-mistress of the King's many children.

In this opulent production the King's youngsters really steal the picture—and it's interesting to note that they are not Siamese kids but Mexican youngsters.

VIVA MEXICO! Summing up: Well worth the admission price.

The Britannia 100, Britain's latest and finest hope in the Jet transport field, arrived in Los Angeles this past fortnight, and will remain in this hemisphere until August 30th. It's the first British aircraft ever to arrive bearing a sales message—and it's about time. We've sold the Britons many aircraft, and turnabout is fairplay. The plane, incidentally, becomes airborne 14 seconds after take off, and hauls 92 passengers.

Right after the ending of WWII in Europe, the warm war, that is, there was an overwhelming demand on the part of the Soviet Forces for watches. The troops of the USSR had 'looted' all of the 'tickers' in Berlin, and still the supply could not keep up with the demand. This vacuum was unnecessary, for there was considerable travel between Berlin and Bruxelles (Belgium). My own contribution to the traffic situation was 'six by six' trucks loaded with empty beer kegs enroute to Berlin and full of beer for the forward troops on the return trip to

Berlin. The "Beer" Sgt. also was loaded with watches. (I don't claim I had a truck load of 'em.) The ones with black dials were preferred by the Soviet troops, and the black dialed 'Mickey Mouse' type were outstanding sensations.

One crafty watch salesman had a half used bottle of scarlet finger nail polish which enabled him to equip his wares with an alarming number of extra 'Jewels.' These jewels were most important in the sales strategy, for the Russian troops insisted on seeing the in errors of the watches, so that they could be sure that the tick was real, and not caused by some hard working bed bug on a treadmill. Despite some of the underhand work on the part of some of the BTO's (Big Time Operators) the watches did a great deal for American Russian relationships. I attended the equivalent of a U S O show in Berlin Russian Zone, as the guest of a Russian sergeant and was thoroughly 'consternated' in being recognized by several Soviet troopers who flung their arms toward the ceiling, pointed toward their watches and grinned.

Do you think it appropriate to enquire now about the whereabouts of the Ambassador to Afghanistan, who was in Berlin when the Russian Army arrived. One week later I showed up at the Embassy for an interview with his Excellency. The Afghanistan flag was still fluttering in the breezes of the Spree river, but the Charge de-Affairs said the Ambassador had been flown to Moscow. I wonder sometimes, did he ever get home again.

Special offer this week. Send in 5 watermelons for a 'do it yourself Brain surgery kit' This should prove popular. Every bit as popular as the chap who set off the cannon cracker in the British Museum.

The Democratic Presidential Candidate has been chosen by the conventions delegates, and

they have a fine candidate in Adlai E. Stevenson. The two National political conventions as seen on television, were as different as night and day. The Democratic convention had suspense and drama, and the Republican convention has appeared dull and dismal. The poor Republicans did not

even have a choice for Vice-President. "Tricky Dicky" Nixon was shoved down their throats. I regret falling apart in this final paragraph in this manner, but the name Nixon gives me an indescribable feeling of 'ickyness' Gosh, here we are at the bottom again.....see you soon.

Caneland Causerie

By "PARDESI"

I WAS sitting on the steps of the "Sarvodaya," Gandhi's first country cottage, last Tuesday evening, sipping orange juice and gazing meditatively at the evening star, suspended so majestically from the vault of heaven. It gave your humble, shifty scribe an exciting, ethereal comfort, making up for Happy Valley's lost cane plants which have just fallen under the farmer's harsh cane knife. Heaven sometimes is also kind...

Ambition And Toil

For many years now, soon after sundown, a thin, lanky Indian lad with his inevitable basket of boiled "chennas" has taken his place outside a hotel in St. George's Street in the City. Hundreds of people who see him every day just pass him off as a poor lad earning a few pennies for his keep.

But the story of that quiet-spoken, pleasant youngster is a saga in itself. He is presently a first year Matriculation student at Sastri, paying his way through college with the small profit he gets from his "chennas". He has no folks, and the good people with whom he is staying help him along.

After he matriculates, he wants to become a schoolmaster. The noble profession will indeed be richer by his presence.....

Pillow Case Pushpa

Time does strange things to a man's mind.

Five years ago, Pushpa was a clumsy, coy girl at school with very awkward manners. She always wore a baggy ankle-length dress, and her teacher liked to tease her about this.

Well, that was five years ago.

Pushpa is now a wonderful specimen of womanhood, generously built, sophisticated somewhat, and with two lovely kids of her own. So when she accidentally bumped into her old teacher and accosted him in Grey Street last week; the ol' boy was somewhat embarrassed. Then Pushpa explained "Remember me, sir? You taught me in standard four. You always used to call me 'Pillow Case' because of my baggy dress."

The ol' boy remembered. It did his heart good to see Pillow Case Pushpa again.

His gawky schoolgirl was now a wonderful mother.....

African Ditties

Following the surprising success of "Fanagalo," South African song-writers are coming out with sillier African ditties.

"Ihabazimbi" and "Hamba Gaashla" two new recordings, might soon top the hit parade.

Somebody should put an end to this sort of music-madness.

Uncle Sam's Dilemma

In a recent issue of an English periodical a writer makes these observations about America: "So saturated with automobiles is this country that if you buy one second hand, the dealer will often give you another car—an old, old unsaleable 1949 model—for hunting trips, or for Junior to clash his first gears on."

No Comment.

"Distins-Sageeds: Our 1956-57 Seed and Nursery Catalogue Price List now available. If your free issue has not already been received, kindly write for free copy to Distins-Sageeds Ltd. P.O. Box 1060, Johannesburg.

BONES WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to:

THE
**BULLBRAND
FERTILIZERS LTD.**
SARNIA, NATAL.

INDIAN FILMSTAR BOOKS

STAR PORTRAIT: Full-page photographs and biographical sketches of
20 Indian Filmstars. 5s. 0d.
FILMVOICE ALBUM: Photographs and biographical shorts
of stars, directors, play-backs etc. 3s. 3d.
STAR'S SMILE: Photographic biography of Filmstar Nargis 3s. 0d.
STAR'S PROFILE: Photographic biography of
India's top Filmstar Nimi 6s. 0d.

All Four Books: 16 Shillings Per Set.

Send your order with proper remittance:

H. P. VASWANI,
91 BHULABHAI DESAI ROAD,
BOMBAY, INDIA.

INDIA INDEPENDENCE NUMBER

Published as Special Number of INDIAN OPINION to commemorate the attainment of Freedom by India.

Printed on art paper and profusely illustrated.

With historic pictures connected with India's struggle for Freedom and with photos of the late Dadabhai Naoroji, Tilak-Gokhale, Subash Bose and many others who have sacrificed their lives in fighting for freedom and of Mahatma Gandhi, Pandit Jawaharlal Nehru and many others who have lived to see the fruits of their labour.

Also containing a brief Survey of the work of the Indian National Congress from the time of its inception.

Price 2s.

Are You a subscriber of
'Indian Opinion'
if not, Why not?

DELHI DIARY

By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

".....In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

COMMUNAL UNITY

By Gandhiji

An up-to-date collection of Gandhiji's writings on Unity between Hindus, Muslims Sikhs and others. While defining Unity Gandhiji says:

"Hindu-Muslim Unity means not unity between Hindus and Muslims only but between all those who believe in India to be their home, no matter to what faith they belong."

Foreword by Babu Rajendraprasad.

Price: 25s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

HIND SWARAJ OR INDIAN HOME RULE

By Gandhiji

Gandhiji says regarding it:

"It (the book) teaches the gospel of love in place of that of hate.....It pits soul force against brute force. It has gone through several editions and I commend it to those who would care to read it." Written in 1908 it contains in essence Gandhiji's later teachings on various topics.

New Revised Edition with an introductory essay by Mahadev Desai

Price: 1s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal.

Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadas

Abridged and edited by Richard B. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhiji wrote: I have gone through them. And the facts appear to me to be correctly set forth and exhaustively dealt with.....The volumes are the only narrative we have of the seven months with which Krishnadas deals."

Price: 12s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING

—CO. LTD.—

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

—&—
Direct Importers.47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

Cable & Tel. Add.: "HARGYAN".

Phone 29388.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.**LATEST RECORDS IN STOCK**

	Records	£2	9s.	6d.
Udan Katola	6			
Shabab	5	2	1	3
Railway Platform	5	2	1	3
Dile-Nadan	5	2	1	3
Aulad	4	1	13	0
Nastick	6	2	9	6
Alibaba & 40 Thieves	4	1	13	0
Nagin	6	2	9	6
Sungeeta	5	1	18	9
Nav Jawan	3	1	4	9

Packing Charges 2/6 for the Union. N.R. and S.R.
7/6 Extra.

Latest Gujarati Song Books 9d. Each.

Udan Katola, Shree 420, Nagin, Shabab, Nastik, Vachan, Azzad, Chakradhara, Jagrati, Arpaar, Dost, Milap, Yasmin, Pooja, Pareenta, Sailab, Papee, Now Bahar, Bawre Nain, Kali Ghata, Char Chand, Albella, Jhamela, Cinema Sungeet Special Number 5/4.

Gujarati Detective Novel 2/3.

Obtainable At Our
Only Address:**BHARAT MUSIC
SALOON**

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

★

BOOKS FOR SALE

COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6	TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6	WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam	2	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings an Utterances)—M. K. Gandhi	10	0	GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah	15	0	INDIAN CHRISTIANS —G. A. Natesan	7	6
DELHI DIAY—Gandhiji	10	0	SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadās	12	6
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6	A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	3
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	5	0	GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswami	3	6	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswami	8	6	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II.—M. K. Gandhi	14	0
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswami	7	6	FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashruwala	2	0			
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Pacts And Facts—Stanley Powell	5	0			
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0			

Obtainable from:

'Indian Opinion,'

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Ramanama—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	6
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	3
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	6
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	5	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	6

Obtainable From :

Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.

FOR...
RUBBER STAMPS

AND

PRINTING

CONTACT...

**STANDARD
PRINTING PRESS**

GENERAL PRINTERS
AND
RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 61006.
P.O. BOX 2782.

TELEGRAPHIC ADDRESS
"QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

For The Moral, political and
Social Advancement Of Indians
In South Africa.

Published Every Friday,

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union £1 10s. 6d. Annually

" " " 15s. 6d. Half-yearly

Outside the Union £1 15s. Annually

" " " 17s. 6d. Half-yearly

-Become a Subscriber and persuade your friends
to do likewise.

Apply to—

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Cleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoo dan Yajna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol.1)—N. D. Parekh	15	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0
A Nation Builder At Work —By Pyarelal	1	6
Gandhi And Marx —By K. G. Mashruwala	2	2
Satyagraha In S.A. —By M. K. Gandhi	15	0
Bapu's Letters To Ashram Sisters —By Kaka Kalelkar	2	6
Which Way Lies Hope —By R. B. Gregg	2	6

OPINION

(founded by Mahatma Gandhi in 1903)

are honoured to announce that they have been granted serial rights for the English translation of the book:

'South Africa's Policy Of Apartheid—Unacceptable'

by Dr. J. J. Buskes of Amsterdam, Holland

FIRST INSTALMENT: Thursday September 7th, 1956.

Dr. J. J. BUSKES: Wrote this vivid analysis of South African life after three months in the Union during 1955. He first met the late Editor, Manilal Gandhi during the Peace Conference in India in 1950. Previously during the German occupation of Holland, he took a leading part in resistance of unjust laws, for which he spent nearly two years in Prison and Concentration Camps. Dr. Buskes reveals a profound understanding of South Africa but is deeply convinced that Apartheid must fail because of its fundamental disregard of human values.

PUBLISHING THIS BOOK, 'Indian Opinion' maintains its reputation as the **MOST INDEPENDENT PAPER IN SOUTH AFRICA.**

SPECIAL OFFER

Six months subscription at 15s, post free, beginning with the issue of 7th September, 1956, or one year at only 30s. post free.

Post this with your cheque, or postal order, to:

The Manager, 'Indian Opinion,' Private Bag, Durban.

Name (in block letters):

Mr. Mes. Miss

Address.....

You are invited to attach names and addresses of friends to whom a sample copy may be sent.

અભયમાં બધા પ્રકારના ડરનો અભાવ હોવો જોઈએ. મોતનો ડર, મારપીટનો ડર, ભૂખનો ડર, અપમાનનો ડર, લોક લાજનો ડર, કાષ્ટના કોષનો ડર, આ બધા અને એવા ડરથી મુક્તી તે અભય. —ગાંધીજી.

છુટક નકલ પે. ૬

થી યએલા રોમનો ભોગ બની હતી તે હમણાજ મરણ પામી છે. આ વર્ષે દરમીયાનમાં યએલી મરણ સંખ્યામાં આ બાબતો ધારમી હતી. બંધાનમાં હાલમાં જેટલા એટમ બોમ્બ અને હાયડ્રોજન બોમ્બનો વિરોધ કરનાર કમીશન સામે એક તાબેજ ફેર રચી કરવામાં આવ્યો હોય છે; આ બોમ્બને પરીણામે એક જીવાન બંધનથી મુક્તી ને રોમથી પીલાઈ રહી હતી અને તે સારો યવાની જરાય આશા ન હોવાથી તેણે આપવાત કરી છવનનો અંત આણ્યો છે. દેરેસીમાં વસતી પ્રબંધમાંથી તપાસ કરતાં જણાયું હતું છે; આ બોમ્બને પરીણામે તીવ્રતા રોગના ભોગ બનેલા ૭૬૬૮ દરદીઓ હજી પીલાય છે. આ એટમ યુગની કશુંય વટના.

વિનતી

તા. ૭ સપ્ટેમ્બરથી ઈંગ્લીશમાં જે લખાણ યવાનું છે તેને જેટલો ફેલાવો કરી શકાય તે કરવો એ આ દેશમાં આપણી હસ્તી માટે જરૂરી છે. અમે બંધનતા ધણી લાઇઓપર આ ફરફરીયા સીધા મોકલ્યાજ છે. આશા રાખીએ છીએ કે અમારી આ યોજનાને સફળ કરવા પ્રત્યેક વાંચક મદદ કરશેજ. વ્યવસ્થાપક 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'.

બાપુજીની વાતો

બાપુજીએ 'સત્યાગ્રહ આગ્રમ'ની સ્થાપના કરી ત્યાર પછી થોડા દિવસ બાદ એક શ્રીમંત ગૃહસ્થ બાપુજીને મળવા આવ્યા. તે શ્રીમંતે હાથમાં ઘડો લઈને પાણી ભરવા જતાં એક માણસને પૂછ્યું: "બાઈ, મારે ગાંધીજીને મળવું છે. તેજો હાલ ક્યાં મળશે એ મને કહેશો?" પેલા માણસે કહ્યું: "મારી સાથે ચાલો. એમનો મેળાવ હું કરાવી દર્શાવું." બંને જથ્થે કુવા પર ગયા. પેલા માણસને આમ નિરાતે પાણી ભરતો જોઈને શ્રીમંતે જરા અધીરાઈથી પૂછ્યું: "અરે બાઈ, જલદી કહેાને, ગાંધીજી હમણાં ક્યાં હશે? મારે એમનું ઘણું જ અંત કામ છે." પેલા માણસે મધુરં હસતાં કહ્યું: "એલો; હું જ ગ.ધી છું. શું કામ હતું માઈ?" બધે જાણીતા રહેલા મહાત્માજી આવા વિવાસમાં જોઈને પેલા શ્રીમંત ગૃહસ્થ તો હક યષ્ટ ગયા!

આપણી સમાધી હશે. તેથી જ નિંદ્રા એ ટૈનીક મૃત્યુ છે. નિંદ્રા પહેલા ઇશ્વર ભકતીમાં તનમય યષ્ટ મનુષ્ય સુષ્ટ જાય તો એની ઘણી ઉંડી અસર યાય છે. રશ્વન વગરની નિંદ્રા આવે છે. શાંતી અને ઉત્સાહ પ્રાપ્ત યાય છે. આથી રાતની પ્રાર્થના ઘણી આવશ્યક છે. ભજન કિર્તનમાં મગ્ન યષ્ટ છુટો, જીવાન, બાળકો, સ્ત્રી, પુરૂષ બધા જ ઇશ્વરને બોલે માથુ યુક્તી સુષ્ટ જાય. —વિનોબાજી.

"તા. ૧૮મી એપ્રિલના રાતના હું અને મારો મિત્ર રસ્તામાં ચાલતાં હતાં" જીવાની આપતાં ફરના-ડોએ કહ્યું હતું. વધુમાં તેને જણાયું છે; "પોલીસની એક કાર અમારી પાસે આવી ઉભી રહી. પોલીસ મારી પાસે "પાસ" માગે તે પહેલાં જ હું આપુ એ ઇરાદાથી મે પાસ કાઢવા મજબૂરમાં પામાહાર જણાઈ છે. કારણ જીવાની પરથી જણાય છે કે; ચોરને તેજો શોધી રહ્યા હતાં અને આમના ઉપર શક જતા તેજોએ તેમને ચોર ધાર્યા હતા. પછી ચોરીની તપાસ કરવા માટે કાંઈજ વગલા તેજોએ ભર્યો હોવાનું-માર શીવાય-જણાવવામાં નથી આવ્યું."

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં રચાયું.
ભૂતપૂર્વ તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધી

અભયમાં બધા પ્રકારના ડરનો
અભાવ હોવા જોઈએ. શોતનો
ડર, મારપીટનો ડર, ભૂખનો ડર,
અપમાનનો ડર, લોક લાજનો ડર,
કાંઈના કાંઈનો ડર, આ બધા
અને એવા ડરથી મુક્તી તે અભય.
—ગાંધીજી.

★
અસ્તેચ્ચનો અર્થ ચોરી ન કરવી
એટલોજ નથી. જે વસ્તુની આપણ
ને જરૂર નથી તે રાખવી, લેવી,
તે પણ ચોરી છે. ચોરીમાં લીસા
તો ભરેલી જ છે.
—ગાંધીજી.
★

વગર વાકે મારનાર સામે આફીકને કોર્ટમાં નોંધાવેલી નુકસાનીની અપીલ

પ્રી ઠારીયાના ન્યાયાધીશ (જરૂરી) ક્ષેત્રલક્ષે મુકદ્દા આપતાં જણાવ્યું કે, બંને પક્ષોને
કેસ સાંભળવા પેઠી મને લાગે છે કે ફરીયાદી આફ્રિકનને વગર વાકે મારવામાં આવ્યો છે,
અને તેથી અને એમ લાગે છે કે; મારનાર બંને પોલીસોને સખત સખત થવી જોઈએ.

ફરનાન્ડો મુનીલા જેએ બેખર્મની
સેન્ટ પોલ ચર્ચમાં કામ કરે છે તેઓ
એ બે પોલીસોએ તેને વગર ગુન્હાએ
માર્મો હતો તે સામે મીનીસ્ટર એફ
જરૂરીને નુકસાનીની અપીલ કરી
હતી. આ કેસનો બધો ખર્ચ અને
૩૫ પાઉન્ડ નુકસાની તેને
આપવાનો મુકદ્દા ન્યાયાધીશે આપ્યો
હતો.

દાય નાખ્યો. અને મેં અગ્રભવ્યું
કે પોલીસોએ વગર કાંઈ પણ ભોલે
મને ઘડા ઘડ મારવા માંડ્યો છે." વધુ
માં તેને જણાવ્યું કે; "મને માર પડતો
જોઈને મારો મિત્ર દોડી ગયો. પોલી-
સોએ એને પાછળથી સ્ટ્ર કચો જે ક
તે તેનો ભોગ થતો બચી ગયો હતો."
—ન્યાયાધીશે મુકદ્દા આપતાં જણાવ્યું
હતું કે "પોલીસની જુવાની ધીન-

સાત હજાર ઉપરાંત ભાપનીસો
એટમ બોંબના ભોગ
બન્યા છે
૧૯૪૫માં જે સૌથી પ્રથમ એટમ
બોંબનો પ્રયોગ હોરીસમામાં થયો
હતો તેનાથી ૭૬૬૮ ભાપનીસો તેના
ભોગ બન્યો છે. અને આજ હજી
પોડાય છે. એક ચોદ વર્ષની
ભાપનીજ બાળા તે બોંબના પ્રયોગ
આ એટમ યુમની કશુ ઘટના.

થી થએલા રોમનો ભોગ બની હતી
તે હમણાજ મરણ પામી છે. આ
વર્ષ દરમીયાનમાં થએલી મરણ સંખ્યા
માં આ બાળા બારમી હતી.
બાપનામાં હાલમાં બેરેલા એટમ
બોંબ અને હાયડ્રોજન બોંબનો વિરોધ
કરનાર કમીશન સામે એક તાબે જ
કેસ રજુ કરવામાં આવ્યો હતો કે;
આ બોંબને પરીણામે એક જુવાન
બાપનીજ યુવતી જે રોમથી પીલાઇ
રહી હતી અને તે સારો યવાની જરાય
આશા ન હોવાથી તેણે આપવાત કરી
જીવનનો અંત આણ્યો છે.
હેરોસીમામાં વસતી પ્રબંધથી
તપાસ કરતાં જણાવ્યું હતું કે; આ
બોંબને પરીણામે નીપજતા રોમના
ભોગ બનેલા ૭૬૬૮ દરદીઓ હજી
પીલાય છે.
આ એટમ યુમની કશુ ઘટના.

પ્રાર્થનાનું મહત્વ
સવારના એક ક્ષણ મન ધણ પ્રકુલ રહે છે. આ વખતે વિદ્યાથી
જો વિદ્યાપ્રાપ્ત કરે તો તે જરૂર ફાયદાકારક બને. સંધ્યા કાળે પ્રાર્થના
કરવી. ભજનો અને કીર્તનો ગવાય અને તેનું મનન કરતાં બાળકો અને
મોટા સુષ્ટ જન્ય. શાસ્ત્રમાં કહ્યું છે કે, જીવનના અંતમાં મનુષ્ય ધર્મરતી
બકતી કરતો દેહતજશે તો એને ચીરશાંતી મળશે. અંતકાળનું આટલું
મહત્વ છે. ધર્મરથી જેનું હૃદય ભરેલું છે અને દીલમાં શાંતી છે. એવે
વખતે અંતકાળ આવવો જોઈએ. તો પછીનો જન્મ ઉત્તમ મળશે અને
પરમ શાંતી મળશે. જેમ આ નિયમ જીવનના અંતને લાગુ પડે છે તેમ
તે નિયમ દીવસના અંતને પણ લાગુ પડે છે. દીવસના અંતે રાતના
આપણે સુવા જઈએ છીએ. એક રીતે એ પણ આપણું રોજનું મૃત્યુ છે.
બીજે દિવસે ધર્મર જાગડશે તો જામથું નહીં તો સુતા જ રહેથું અને એ
આપણી સમાધી હશે. તેથી જ નિંદ્રા એ દૈનિક મૃત્યુ છે. નિંદ્રા પહેલા
ધર્મર બકતીમાં તનમય થઈ મનુષ્ય સુષ્ટ જન્ય તો એની ઘણી ઉંડી અસર
થાય છે. રજન વગરની નિદ્રા આવે છે. શાંતી અને ઉત્સાહ પ્રાપ્ત
થાય છે. આથી રાતની પ્રાર્થના ઘણી આવશ્યક છે. ભજન કિર્તનમાં
મગ્ન થઈ છુટા, જુવાન, બાળકો, સ્ત્રી, પુરૂષ બધા જ ધર્મરને જોળે માથું
મુકી સુષ્ટ જન્ય.
—વિનોબાજી.

વાંચકોને વિનતી
એક યુરોપીયન મિત્રની
સલાહથી અમે આહકે
વધારવા માટે એક યોજના કરી
છે. તે સુજબ આ સાથે એક
લાલ ફરફરીયું પ્રત્યેક વાંચકને
મળશે. વાંચકોને અમારી વિનતી
છે કે પ્રત્યેક વાંચક એક નવો
આહક કરી ફરફરીયાના કુપનમાં
તેનું નામ સરનામું ભરી પૈસા
મેળવી અમને મોકલી આપે.
આહકે યુરોપીયન કલંક કે
આફ્રીકન હોય તો વધારે સારું.
તા. ૭ સપ્ટેમ્બરથી ઈંગ્લીશમાં
જે લખાણ થવાનું છે તેને
જેટલો ફેલાવો કરી શકાય તે
કરવો એ આ હેશમાં આપણી
હસ્તી માટે જરૂરી છે. અમે
ભણીતા ઘણા લાઇઓપર આ
ફરફરીયા સીધા મોકલ્યાજ છે.
આશા રાખીએ છીએ કે અમારી
આ યોજનાને સફળ કરવા પ્રત્યેક
વાંચક મદદ કરશેજ.
વ્યવસ્થાપક
'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'.

બાપુજીની વાતો
બાપુજીએ 'સત્યાગ્રહ આશ્રમ'ની સ્થાપના કરી ત્યાર પછી થોડા
દિવસ બાદ એક શ્રીમંત ગૃહસ્થ બાપુજીને મળવા આવ્યા. તે શ્રીમંતે
હાથમાં ઘડો લઈને પાણી ભરવા જતાં એક માથુસને પૂછ્યું: "બાઈ,
મારે ગાંધીજીને મળ્યું છે. તેઓ હાલ ક્યાં મળશે એ મને કહેશો?"
પેલા માથુસે કહ્યું: "મારી સાથે ચાલો. એમનો મેળાપ હું કરાવી દઈશ."
બંને જથુ કુવા પર ગયા. પેલા માથુસને આમ નિરાતે પાણી
ભરતો જોઈને શ્રીમંતે જરા અધીરાઈથી પૂછ્યું: "અરે બાઈ, જલદી કહેાને,
ગાંધીજી હમણાં ક્યાં હશે? મારે એમનું ઘણું જ અંમત કામ છે."
પેલા માથુસે મધુરે હસતાં કહ્યું: "બોલો; હું જ ગાંધી હું. શું
કામ હતું માઈ?"
બધે ભણીતા થયેલા મહાત્માજીને આવા વિવેચાસમાં જોઈને પેલા
શ્રીમંત ગૃહસ્થ તે: હક થઈ ગયા!

"તા. ૧૮મી એપ્રિલના રાતના હું
અને મારો મિત્ર રસ્તામાં આલતાં
હતાં" જુવાની આપતાં ફરનાન્ડોએ
કહ્યું હતું. વધુમાં તેને જણાવ્યું કે;
"પોલીસની એક કાર અમારી પાસે
આવી હતી રહી. પોલીસ મારી પાસે
"પાસ" માંગે તે પહેલાં જ હું આપ
એ પરાધાથી મે પાસ ફાટવા મજબૂમાં

પામાદાર જણાઈ છે. કારણ જુવાની
પરથી જણાય છે કે; ચોરને તેઓ
રોધી રથા હતાં અને આમના ઉપર
શકે જતા તેઓએ તેમને ચોર ધાર્યા
હતો. પણ ચોરીની તપાસ કરવા
મારે કાંઈજ પગલા તેઓએ ભયો
હોવાનું-માર શીવાય-જણાવવામાં નથી
આવ્યું."

હંમેશા કરતાં આજે બધાના હૃદયમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુશ્મનને આપવાની સારામાં સારી વસ્તુ તે ક્ષમા ભાવ, મીઠાને માટે પ્રેમ, તમારા બાળકો માટે સાચો રાહ, પિતા માટે ગર્વ અને માન, માતા પત્નીમાન લઈ શકે તેવું આચરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય માટે દયા અને ધર્મતા.

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના લલા માટે તેઓની આફતમાં મદદગાર થાય તેવી

ન્યુ ઈન્ડિયાની જીન્દગીના વીમાની પોલીસી

એ એક ખરેખર સાચી ભેટ છે.

હવેલા વીમા લઈ તમારા વહાલાઓને તેમો આનંદ આપી શકો છો, અને અમે તમારી સેવા કરી આનંદ લઈ રાહીએ છીએ.

વીમા બાબતની સાચી સલાહ અમારી પાસેથી મેળવો.

— ધી —

ન્યુ ઈન્ડિયા ઈન્સ્યુરન્સ કંપા. લી.

અખ્ય ઓફીસરો

રૂસ્તમજી (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

ટેલીફોન :
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
ડરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપ્રાઇટર : જી. એલ. ભગત)

ઘીની મીઠાઈઓના સ્પેશ્યલીસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૩૧ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૬.

હોદ્દીઓની હસ્તીનો નાશ

સરકારે તેની યોજના બહાર કરતાં જણાવ્યું છે કે દર બંને દેશો દ્વારા હોદ્દીઓને બેઠાની સંખ્યાના પશ્ચિમ વિભાગમાંથી ખસેડી લેવામાં આવશે. આ પશ્ચિમ વિભાગની જે જમીન ખાલી થશે તે ગોરાના અથવા કલકત્તાના વપરાશ માટે લેવાશે. આ પશ્ચિમ વિભાગની જે જમીન ખાલી થશે તે ગોરાના અથવા કલકત્તાના વપરાશ માટે લેવાશે. આ પશ્ચિમ વિભાગની જે જમીન ખાલી થશે તે ગોરાના અથવા કલકત્તાના વપરાશ માટે લેવાશે.

વિશાળ પાયાપર ગ્રુપ એરીયા અમલમાં મુકાવવાનું છે તેના એક નાના પ્રયોગ તરીકે હાલમાં આ સંખ્યાને બંધાવવામાં આવશે. આ એક કસ્ટોમર છે કે, આથી માનવની કોમ્પોઝિટ તીરકારાય છે અને અંતમાં, ઇતિહાસ પૂરવાર કરશે કે આ યોજનાથી રંગીનોના નાશ કરાયો છે.

આનો હેતુ યોજાયો છે. જે દ્વારા એ વર્ષો સુધી વેપારના ક્ષેત્રમાં હતાં તેઓને તે ક્ષેત્રમાં અકબંધ મુકી આર્થિક નુકશાનીમાં તેઓને મુકી દેવા હોઈ પાછા ચાલ્યા જવાનો ગંભીર પછે વિચાર કરતા કરી દેવાનો આ યોજનાનો હેતુ છે. આ પરિસ્થિતિ માં હજી ટેલકા હોદ્દીઓ એવો મત ધરાવે છે ખરા કે, સરકાર સાથે તેઓ આ યોજના વિશે ચર્ચા કરી તરતે કરી શકશે. આ આશ્ચર્ય બધું સત્ય છે.

અમારા મત મુજબ અમને તે લાગે છે કે આ યોજના આપણને પોષ્ટકારીને યોજાયું જણાવી દે છે કે, ઇલાયદાપણાની નિતીમાં ક્યાંય તડખેડ ને રચાવ નથી. ઇલાયદાપણાની નિતી રંગીનોના નાશના યુદ્ધના મંડાણ માંડ્યા છે. એ એક જ બાબત સમજી શકે છે. આ નિતી કે જે આફ્રિકાના નો નાશ કરી મુકી છે અને હવે હોદ્દીઓના નાશ તરફ વળી છે તે નાશ કરવા માટે અમારી સમજ મુજબ એક જ શસ્ત્ર છે કે જે તેના નાશ કરી શકે છે તેના સખ્ત અર્થસિક વિરોધ ખાલી આફ્રિકા અને હોદ્દી પ્રદેશ નહીં પણ આફ્રિકાની કાષ્ટ પણ પ્રબળ હમણે માટે આમ કચડાવલી રહી ન જ શકે એક વખત એવો જરૂર આવશે કે જ્યારે આ ઇલાયદાપણાનો નાશ અમે તેને બોગે પણ થશે જ.

ધણા વખત સુધી હોદ્દીઓ નિરાંત અનુભવના બેસી રહ્યા હતાં એ આશા

એ કે કાંઈક સાઈં પરીણામ હાય હલાખા વગર આવશે. કલકત્તા લોકો એ પણ એવી જ ભુલ કરી છે. આને હવે આફ્રિકાનો જે મ તેઓ પણ એના ભોગ બન્યા છે. હવે એ સમજ આવી જાય છે કે, રડતા બેસી ન રહેતા યોજાયું જણાવી દેવાનો કે, ગોરી આમડી ન હોવાને લીધે અમે કચડાવવા અથવા અન્યાયના ભોગ નહીં બનીએ-અને તેને માટે સર્વસ્વ નો ભોગ આપના તૈયાર છીએ. આ શિવાય બીજો એક પણ રસ્તો હોદ્દી કોમ માટે અમારી સમજ મુજબ અમને દેખાતો નથી. મહાત્મા ગાંધીજી ની આજ આપણને સલાહ હતી અને હોષ શકે.

લીબરલ પક્ષના રાષ્ટ્રીય યોજક

અમને એવા ખબર મળ્યા છે કે, મી. પેટ્રીક ડંકનને સાઉથ આફ્રિકાના લીબરલ પક્ષે પોતા ના રાષ્ટ્રીય યોજક તરીકે નીમ્યા છે. આ નિર્ણય ઘણો ડાહ્યાપણું બનેલું છે. અમે લીબરલ પક્ષને અભીનંદન પાઠવી એ છીએ કે, તેઓએ એક યોગ્ય વ્યક્તિને કાળા અને ગોરા વચ્ચે સંપ કરવા માટે સેવુ રૂપે યોજ્યા છે.

લીબરલ પક્ષ એક રાજદ્વારી સંરચા છે. આથી તે સત્તાપર આવવાનો સંભ રહે છે. જે કે નજીકમાં એવો સંભવ જણાતો નથી. કારણ ગોરા એના મનથી સુદાનના એ ત્યારે જ સુદાન શકે કે, જ્યારે ગોરા પેતા ના નિરોધ બંધી બંધુન અને મત આપે. બીજી તરફ જણાય છે કે ગોરા અને બીન-ગોરા વચ્ચે અતર વધતું જાય છે આથી આને મુજબ સવાલ ધારાસભામાં જીત મેળાવાનો નથી પણ આપણી મામે અ મતાત હ કે પર્યેક ગેના યા બીન-ગોરા વ્યક્તી નિખાલસ બવ બે બીન-ગોરા મનવ તરીકે સમાજના એક મેળાવી શકે લીબરલ પક્ષે આ કે ધણું યોગ્ય સમયે કરવાનું વિચાર્યું છે. બધાં સુધી ગોરા અને કાળાઓ. એક બીજા પર વિશ્વાસ રાખતા ન થાય ત્યાં સુધી આ સંપત્તિ કામ ધણું કઠણ છે.

મી ડંકનને આ રચાને નિમવાથી જણાય આવે છે કે લીબરલ પક્ષ સંપ લાવવા માટે ખરા દિલથી પ્રયત્ન કરવા ઇચ્છે છે.

આ યોજનાથી એક બીજો પ્રશ્ન પણ ઉભો થાય છે. લીબરલ પક્ષ ફક્ત ગોરાઓની જ સંરચા નથી. સત્ય છે કે તેમાં ગોરાઓ જ સત્તાધીશો છે છતાં આ સંરચા બધા તું પ્રતીનીધીત્વ ધરાવે છે. ગોરાઓ ની અમલદારી નિચે આ પક્ષ રાખવા નો હેતુ એ જ છે કે, બીન-ગોરાઓને મતાધીકાર ન હોવાથી જે તેઓને હોદ્દીદારો રાખવામાં આવે તે ધારાસભા માં એક કચળું કરવાનો હેતુ માર્યો જાય. એક એવો માર્ગ અમે તે બોગે સોધવાની ઘણી આવશ્યકતાં હતી કે જેઓ આ રંગબેદની નિતીને નથી ઇચ્છતાં તેઓ બધા એક જ યજ્ઞ આ ઇલાયદાપણાની નીતીનો સામનો કરવા સાથે ગળી કામ કરે. એ માર્ગ લીબરલ પક્ષની હસ્તીમાં જ સમાજેલો છે. આને એ ધણું મહત્વનું જણાય છે કે, એક એવા સમાજની રચાવના

સાલમુખારક સપ્ટેમ્બર પહેલીના પારસી ભાઈ બેનો પપૈટીનો પવિત્ર તહેવાર અને પારસી નવુ વરસ ઉજવશે. આ શુભ પ્રસંગે અમે સર્વે પારસી ભાઈ બેનોને પપૈટી મુખારક અને શુભ સાલ મુખારક કુંચ્છીએ છીએ.

હસ્તીમાં આવે કે જેનો પાયો-સર્વે રંગોની સમાનતાપર ચણાયો હોય. આને એવા ઘણા ઓછા ગોરા ઓ છે કે; જેમની સરખામણી મી ડંકન સાથે આ કામમાં માટે કરી શકાય. તેઓ એક ઉચ્ચ જાણીતા ગોરા કુટુંબના નથી છે. (માછ ગવનરના પુત્ર છે.) તેથી તેઓ સાઉથ આફ્રિકામાં નહીં પણ અમલદારના ધણા નબળા સાથે મટે રી ન ધરાવે કે બીજા એ જ્ય તેમના ને મમાં છે કે, તેઓ બીન-ગોરાના તરફ સંકાપુ છુ ધરાવે છે અને તેથી જ તેઓ જીવના જવા પણ તથ્યાર થયા દત. આથી તેમને માટે બીન-ગોરાઓના મનમાં ધણું માન જ ને, બીજા કામ ગોરા માટે બગેજ હોય. તેઓ નાજાણુ કેળવતા જેમ પોતાના નિગરે ન બીન-ગોરાઓના વેવાલુ કરના નહીં તાર પણ હાથ પુ તે ન બીન-ગોરાઓ તરફ જ-સવ મુજુ ધરાવે છે અને તેઓ આ પરીસ્થિતિથી કુ:ખી અને શરમીલા છે તેથી તે ના જે કાષ્ટ વિચારો રેડશે તે બીન-ગોરાઓ માટે ઘણા અસરકારક થઈ પડશે.

આ દેશ રંગબેદની ઝેરી નીતીથી બરેલો છે એવા વાતાવરણમાં એમને જે રચાને નિમવામાં આવ્યા છે તેથી તેઓને ઘણા ઇબેનો સામનો કરવો પડશે અને કાંટાળે માર્ગે જવું પડશે.

સુએઝ કનાલ વિષે શ્રી. નેહરુ

જ્યાં જરૂર સમામાં બોલતાં વડા પ્રધાન શ્રી નેહરુએ જણાવ્યું હતું કે, લંડનમાં ભરાનારી બ્રીટિશ રાષ્ટ્રો ના પ્રતિનીધીઓની “સુએઝ કનાલ ડેન્કરન્સ” સામે આને ડુનીયા મીટ માંડીને બેસી છે. હોદ્દીના પ્રતીનીધીઓ ના પગલા સામે આને બધા આતુરથી બેઠ રહ્યા છે. હોદ્દીને ઇલિટ અને ડ્રાંસ સાથે છે એટલી જ મિત્રના કહાણે સંથે છે. તેથી એનું કામ ઘણું અષરું છે. છતાં હોદ્દી માટે છે કે બધા રાષ્ટ્રો બેગા મળી આ ગુચ ઉઠેલી શકે. ગુચ સારી રીતે અને શાંતીથી ઉકેલાવે બેના હોદ્દી ઘણું જ ઇરોજર છે. જે એવું વાતાવરણ રચાશે કે જેનાથી ડેનાલમાં થી માલોની આવ જવ મુશ્કેલ થશે તે હોદ્દીની બીજી પંચ વર્ષથી યોજનાને ધણું તુકશાન થશે.

“હોરીસમા દિન”ની લંડનમાં ઉજવાણી

ગીધારમી ઓગસ્ટ “હોરીસમા દિન” તરીકે લંડનમાં શાંતીવાદી એ તરફથી ઉજવાયો હતો. સરખસ કાદમાં આવું હતું. જેમાં બેડ સાથનું સંગીત વગાડવામાં આવ્યું હતું અને મોટા મોટા પોર્ટલો દતાં જેમાં અંટમ બેંચના પ્રયોગો અને હાથકોળન બેંચના પ્રયોગોના સખ્ત વિરોધ બનતાન કરવા જણાવવામાં આવ્યું હતું. સંગીત સામળતી જનતા પોર્ટલો પાયા લાક્ષ્યાતી હા ત્યાર બાદ એક બહેર સભા ઉચ ડા મેસનમા બનવામાં આવી હતી. તે નવ બેંચના નીચેના ફાઇલ પલ ડા ડા દના “અન ગાનીસન અમારી ઉડી કુ ખી ન ગણી વ્ય ન કરત ઇચ્છીએ છીએ. યુલક ડા હા સે જે અંટમ બેચના રહરપમા પ્રયે ન કયો હતો જેની કચ્છુના હજી બપનીસે ન પીડી રહી છે તે માટે અમે ધણા જ કુ:ખી છી.” ઘણાં આ દરમ્યાં જાપાનની જનતાન અપીન કયા હતી કે હજી વધુ તીમ રીન જાપાને આ બેચના પ્રયોગો સામે વિરોધ ચાલુ રાખવો જોઈએ. અમે પણ અમારો વિરોધ ચાલુ રાખ્યું અને લખવન વાપરણું.

અમરાી ચાહુ વાતાં

ધુપ સુગંધ

લેખક : સોપાન

લાગણીનાં કુદો જાણે કચકાઇ જતાં હોય ! દુઃખ તો સ્પષ્ટ જોઈ શકાય છે, પરંતુ તેનું કારણ સુઝવું નથી અને તેથી તેનું નિવારણ પણ શોધી શકાતું નથી. માધવીનો અહેસો લઇ તરલિકા જાય છે. પણ કમલેશનું દુર્લભ એનું હાથું ભાંગી નાખે છે.

પ્રકરણ રંભુ

કૈલાસ્યા માધવીને પોતાના ઝોરડા માં લઇ ગયાં તે પછી થોડીકવાર સુધી તે માધવી એમના ખોળામાં મોં છુપાવીને પડી જ રહી. એણે બપોરે માથું ઉચું કર્યું સારે કૈલાસ્યા એ મદાનુભવિન્યાં રવે પૂછ્યું : 'કોની ચીંતામાં તું પડી ગઇ છે ? કાંઈની તબિયત ખરાબ છે ?'

માધવીએ જવાબ આપ્યો : 'ના, ના. એ તો તરલિકાને ફેન હતો, એના બાખની વાત કરતી હતી.'

'એમાં આટલું ગભરાઇ જવા જેવું શું હતું ?' કૈલાસ્યાએ પૂછ્યું. માધવી તેનો જવાબ આપી શકી નહિ કૈલાસ્યા ચીંતા અનુભવતાં સાંધી ઉઠી ને પોતાને કામે લગ્યાં. માધવી સંમુદ્ધ મધ કે કૈલાસ્યાને એના જવાબ માં વિશ્વાસ ખેડો નથી, પરંતુ એ બીલું કંઈ ખોલવાની રિચતિમાં જ ક્યાં હતી ?

કૈલાસ્યા અને માધવી બંનેની આ રત વ્યથામાં પસાર થઇ. પ્રવાસના યાત્રને કારણે અર્ધ રાત વીનતાં પહેલાં નિદ્રા તો આવી મધ, પરંતુ તે ચિંતિ માં ચે શાંતિ મળી શકી નહિ કૈલાસ્યા એકમે વાર અરપટ બયથી જાગી ગયાં. ત્રણેક વાગે તેા ધરમાં ઠાઇ ફરતું હોય એવા પહેલ પણ એમના મનમાં પેડાં. બની કરી નેહું તે તે બ્રમણ જ હતી. એમને ખતરી યજ હતી કે માધવીએ અચુક વાત છુપાવી છે. માધવી આવું કરે— કરી શકે તે એમનાથી માની શકાતું નહોતું. 'માધવીને એવું તે શું દુઃખ હોય કે તેણે રડવું પડે ? દિલ જોલી ને વાત કરે તે અહીં કાણુ એને દુપકો આપે એમ છે ? મારાથી— એની માથી એણે શા માટે કંઈ છુપાવવું જોઈએ ?' આવું બધું કૈલાસ્યા ને થતું હતું અને મનમાં ખેદ વ્યાપી જતો હતો.

માધવીની રિચતિ એક દિલે એમનાથી નિરાળી બીજી દિલે એમના જેવી જ હતી. રાત્રે પધારીમાં પડી સારે માથું ભારે થઇ ગયું હતું. શરીર પણ દુઃખથી કળવું. વિચારો કરવાની શક્તિ ટેલેક અંશે તે ખોઇ મેડી હતી. 'કમલેશ બીમાર છે'

અને 'બાના દિલમાં મારે વિષે શંકા પ્રગટી છે' એ બંને વિચારો જુદા જુદા રૂપ લઇને એના ચિત્તને ક્ષુબ્ધ કરી ચૂકતા હતા. એ નિદ્રાધીન થયા પછી સાનેક કલાકે જાગી હતી. આંખ એણે ઉઘાડી સારે સુનું પ્રકાશ એના ખંડની બારીમાં દાખલ થઈ ગયો હતો અને ધરમાં બા-બાપુજી અને નોકરોની પ્રગ્તિ પણ શરૂ થઇ હતી; પરંતુ મન અને શરીરથી તો એને એમ લાગતું હતું કે જાણે તે સુદષ્ટ ઉઘી જ નથી. શરીર દુઃખવું હતું ને માથું પણ ભારે હતું. આખી રાત મનની પ્રગ્તિ ચાલ્યા જ કરી હોય એવો યાક લાગતો હતો. સ્વપ્નાં યાદ નહોતાં રહ્યાં, પરંતુ તેની સંખ્યા પાર વિનાની હતી અને તે બધા જ અશાંતિપ્રેરક દતાં એવી અસર ચિત્ત ઉપર રહી ગઇ હતી.

ઉઠ્યા પછી તરત જ એને તરલિકા આવવાની છે એ વાતનું રમરણ થયું. ઝડપથી ઉઠી એણે દાંતણુપાણી કર્યાં અને રનાનચૂદમાં જતાં પહેલાં બા-બાપુજી પાસે જઈને જરા હરીખોલી આવી. મન કંઈકે દળવું થતાં એ નહાવા મધ સારે તરલિકા આવી પકોચી. કૈલાસ્યાએ તેને આવકાર આપ્યો. તરલિકાએ સોનાં કુશળ સમાચરની સાથે નેનિતલની થોડીક વાતો પૂછી. એ પછી કૈલાસ્યાએ સામે પૂછ્યું : 'કાલે સાંજે તે ફેન કર્યો હતો ?'

'હા, પહેલાં માધવીને ફેન આવેલો. પછી મેં કયો...પણ કંઈકામ હતું ?'

'ના, ના,' કૈલાસ્યા કંઈક વિચાર માં હોય તેમ જોલ્યાં. 'તારા ફેન પછી માધવી ચીંતા ને ગભરાટમાં પડી મધ...ઠાઇ મોંઘુ છે તમારે ત્યાં'

તરલિકા પળવારમાં બધું સમજી મધ. યુખ ઉપર સ્વાભાવિકતા આણી તે જોલી : 'હા, મારા બાખની તબિયત સહેજ ખમડી છે, બાને પણ હમણાં સર્વ નથી રહેતું.'

કૈલાસ્યા આ સાંભળતાં એના યુખ ઉપર તાકી રહ્યાં હતા. તરલિકા પણ સાંધ હતી એટલે એમની આંખ માં વિશ્વાસ નહોતો એટલું સંમજવામાં

તેને મુશ્કેલી ન આવી. એ તરત જોલી :

'માધવીને તો બહુ વાર લાગી !' 'હેવે નીકળવી જ જોઈએ.' એમ જોલતાં કૈલાસ્યા ઉઠ્યાં ને માધવીએ રનાનચૂદનું બારણું ઉઘાડ્યું. તરલિકા ને આવેલી જોઈ તેના યુખ ઉપર આશ્ચર્ય, આનંદ અને ચીંતા. એમ ત્રિવિધ ભાવો ફરી વળ્યા. કૈલાસ્યા ને તરલિકા પાસેથી જતાં પણ એણે જોયાં !

માધવીના મનમાં તરત જ વિચારો શરૂ થઇ ગયા : 'તરલિકાને હવે મારા ખંડમાં લઇ જઈશ અને કંઈ પૂછીશ તો બની શકે વધશે નહિ ? એમણે નહિ પૂછ્યું હોય ફેન વિષે ?... કમલેશની તબિયતના સમાચાર પૂછી લઇને સંતોષ માનું તો ?...બહાર જવાનું કંઈ તો ?'

માધવી તૈયાર થતી હતી સાં જઈને તરલિકાએ એની આં વિચારમાળા તોડી. ધીમેથી કહ્યું : 'ચીંતા કે અભરાટ અનુભવવા જેવું કંઈ જ નથી. તું આવી મધ છે એટલે કમલેશ હવે સારો થઇ જશે.'

માધવીના હોઠ ઉપર સ્મિત આવી ગયું. એણે પૂછ્યું : 'તે શી રીતે જાણ્યું કે હું ચીંતા ને ગભરાટમાં છું ?'

આજુબાજુ જોઈ તરલિકાએ કહ્યું : 'કોઇ પણ લાગણીને ઇલાવી કે છુપાવી રાખવાની તારી શક્તિ છે ખરી ? બા પણ સમજી અ્યાં હતા બધું.'

'કંઈ પૂછ્યું એમણે ?' બધથી માધવી જોલી.

'હા, પણ મેં કહ્યું : મારા બાખ ને બાની તબિયત ખરાબર નથી.'

માધવીએ નિરાંતનો શ્વાસ લીધો. એ જ વખતે કૈલાસ્યા એ બાજુ આબ્યાં ને કબાટમાંથી અચુક વસ્તુ એા કાઢતાં જોલ્યાં : 'આજે તો તમારી વાતો ખુટશે જ નહિ.' પછી તરલિકા તરફ ફરીને પૂછ્યું : 'તું ઠાઇ દિવસ નેનિતાલ મધ છે કે નહિ, તર ?'

'ના, ના.' હસીને તરલિકા જોલી. ને પછી માધવી સામે જોઈ કહ્યું : 'બાએ મને તર-કઠી જોલાવી તે વધુ સાઈ નથી લાગતું હવે તું પણ તરલિકાને બદલે તરુ જ કહેજે.'

કૈલાસ્યા હસ્યાં. માધવીમાં હોમિત આવી. એણે કહ્યું : 'અમે બહાર જઈએ ? એકાદ કલાકમાં આવી જઈશ.'

કૈલાસ્યાએ ખુશીથી હા પાડી. એમની હાનો મર્મ માધવી કે તરલિકા સમજી શક્યાં નહિ. કૈલાસ્યાએ આટલા સમયમાં વિચારી લીધું હતું કે ટીકરીનું મને જે બીકથી બંધ જ રહેશે તો તેનું વિપરીત પરિણામ આવશે...અને ડર યાહો થયા પછી એને ક્યાં બધું પુછાતું નથી ? માનું ડેનું જોલ્યું હતું : 'આમ તો બીચારી

પારેવા જેવી છે, ડરી મધ છે મારે જોલતી નથી.'

માધવી તો બાની સંમતથી યુખ આનંદમાં આવી મધ. તરલિકાને પણ પ્રથમ તો સાઈ લાગ્યું, પણ તે પછી તરત થયું : 'કમલેશને મળવા જવા તો નહિ પૂછતી હોય ?'

'જોલ, ક્યાં જઈશું ?' ઉલાસથી માધવીએ પૂછ્યું ને તે ઉભી પણ મધ. 'તારી શી જઈશું છે ?'

'મારે તો તારી પાસેથી બધું જાણવું છે.'

'બધું એટલે ?' તરલિકાએ હસીને પૂછ્યું.

'બધું એટલે બધું જ.' 'તો કોઇ ખાગમાં કે રસ્તોરમાં જઈએ.'

'તારે ઘેર નહિ ?'

'ના, સાં એ વાત નહિ થઇ શકે.' માધવી જાણતી નહોતી કે તરલિકા નાં ધરનાં બધાં કમલેશના નામથી, ફેનથી, કંટાળી અ્યાં હતાં.

અંબેલો ઠોડી રસ્તા ઉપર આવતાં માધવીએ કહ્યું : 'હેવે કહેવા માંડ. પહેલાં તબિયતનું કહે.'

'પછી ?' 'એમ મજાક નહિ, વાત કરે.'

માધવીના સ્વરમાં ઉલાસ ને અધીરતા બંને આવી ગયાં. તરલિકાના ચહેરા ઉપર તે જોઈને એક વિચારવાદળી ફરી મધ.

એ જોલી : 'કમલેશ તારી પાછળ પામલ છે, તું અચાનક આવી જશે એવા ખ્યાલથી રળના દિવસોમાં ક્યાંય બહાર ગયો નથી, તારા પત્રોની એણે ચીંતા પૂરક રાહ જોયા ફેરી છે.'

'મારો એકેય પત્ર નથી મળ્યો ?' 'એ મળ્યાનું એ કહેતો હતો.'

'મેં જે જ લખેલા. તે વાંચ્યા છે ?'

'એવા પત્રો વંચાય ? કમલેશ કહેવું બંધ, પણ મેં ના પાડી હતી.'

'તારાથી કંઈ જ હાતું નથી, તર ?' માધવી લાગણીથી જોલી.

ધીમે પમલે તેઓ રસ્તાનાં નાકા ઉપર આબ્યાં ને એક રસ્તોરની ડેપિનમાં જોલાવાયાં. તરલિકાએ તો મધ રાતે જ નિર્ણય કરી લીધો હતો કે પોતાની સધળી ઉર્મીઓને ઇલાવી ફેરી અને કમલેશ-માધવીના સંબંધની વચ્ચે ન આવવું એટલું જ નહિ, પરંતુ તેને આ પ્રેસબંધમાં પૂરો સાધ પણ આપવો. માધવીના ચહેરા ઉપર અદ્ભુત ઉલાસમય અધીરતા જોતાં એણે નકકી કયું કે માધવી સાથે અત્યારે કમલેશ સિવાય બીજી કંઈ વાત જ કરવી નહિ !

સમય પસાર કરવા એમણે જે તે વસ્તુઓ મમાવ્યા કરી. માધવી પૂછતી મધ અને તરલિકા વિરતારથી કમલેશ ની વાતો કહેતી મધ અને ઉમેયું : 'તારા સિવાય બીજી કોઇ વાત અંમે

કરી નથી. કમલેશની દુનિયામાં માધવી સિવાય કામ હોય જ નહિ એવો અનુભવ આટલા દિવસમાં મને થયો છે.'
 'મારી દુનીયાની પણ એ જ સ્થિતિ છે.' નેત્રો નીચાં ઢાળી માધવી બોલી. એવું મન પ્રસન્નતાથી એવું ડલોહલ ભરાયું હતું કે હાસ્ય વેરવાનો પણ અવકાશ ન રહે.
 એકાદ કલાક પછી બંને ઉભાં

થમાં સારે માધવી પૂર્ણ સંતોષમાં હતી. એણે કહ્યું: 'કમલેશને કહેજો કે હું એને વહેલી તકે મળીશ...અને ઉમેરવું કે જો એની તથિયત સારી નહિ જોઉં તો મને પારાવાર દુઃખ થશે.'

'હવે તથિયત સારી થઈ જશે.' તરિક્કા હસીને બોલી અને બંને બહાર આંવી છુટા પડ્યાં.

—કમલા—

વેલી બોલ કેટન : વીક્રમભાઈ પટેલ વાઈસ કેપ્ટન : પ્રકુલ દેરાઈ.
 કર્મીડી સભ્યો : હાંસનભાઈ જે. પટેલ, આર. આર. પટેલ, 'કે. પી. રણજીડ, કે. કે. નાયક, એમ. કે. પટેલ.

—ઉપ પ્રમુખ રાધાકૃષ્ણને કેટલાક સુદી કાટેલા સુંદર પુસ્તકો રોડેશીયા અને ન્યાસાલેન્ડની યુનીવર્સીટીને ગેટ આપ્યા છે. જેમાંના થોડા તેમના પોતાના પ્રકાશનો છે.

—ચિત્ર પાસેથી ખેતી વિષય જાણી લેવા માટે અને તેમના કાર્યનું નિરીક્ષણ કરવા માટે હિંદથી બે પ્રતીનીધી મંડળ ચિત્ર મથું છે.

મરણ નોંધ

ગ્રેહમરટાઉનના જુના વતની શ્રી. રણજીડભાઈ હરીભાઈ સુરત નિવાસીનું ૭૪ વર્ષની ઉંમરે તા. ૧૮-૮-૫૬ હાટ એટકથી અણધાર્યું અવસાન થયું છે. તેઓ સામાજિક કાર્યમાં ઘણો રસ ધરાવતાં હોઈ સમાજમાં લોક પ્રિય હતાં. તેઓના અગ્ની સંસ્કારમાં ઘણા નજીકના અને પોટ એક્ષિકાબેથ તેમજ યુટનરેમના ભાઈઓએ ભલાહીવો હો અને સ્વર્ગરથને અંતીમ અંજલી આપી હતી. સ્વર્ગરથ ૧૯૪૩માં રથાનીક થોલી મંડળના પ્રમુખ હતાં. સ્વર્ગરથ તેમની પાછળ વિધવા બે પુત્રો અને પૌત્રોનું બેરોળું કુટુંબ મુકી ગયા છે. ધર તેમના આત્માને શાંતી આપે

યુટનરેમના શ્રી જમણન મંચારામ ના પુત્ર રમેશચંદ્રનું અવસાન થયું છે. મરણ નીખીરો કુટુંબીઓએ હવન તા. ૧૭ ૭-૫૬ના કથોં હોતો.

આભાર

ગ્રેહમરટાઉનના શ્રી. ગોપાલભાઈ અને ગોવિંદભાઈ રણજીડેણ પોતાના પિતા શ્રી. રણજીડેણ હરીભાઈના અવસાનથી કુટુંબને યજ્ઞેલા દુઃખમાં સર્વે ભાઈ બેનો એ તાર ટપાલ કે રૂબરૂમાં મળી દિવાસો આપ્યો છે તે માટે આ પત્રકારા તે સર્વેનો આભાર માને છે.

અન્યના ભામની સાચી કદર તો આગ કરનાર જ કરી શકે!

દુનીયાને છેતરવી સહેલી છે, પણ માથુસ પોતાની જાતને છેતરી સુખી નથી થઈ શકેતો!

એમ. કે. ગાંધી લાયબ્રેરી અને પારસી ફરતમણ હોલ
 એમ. કે. ગાંધી લાયબ્રેરી અને પારસી ફરતમણ હોલની ૩૦મી વાર્ષિક સામાન્ય સભા શનીવાર તા. ૧ સપ્ટેમ્બરના બપોરના ૩-૩૦ના પારસી ફરતમણ હોલ ૧૪૦ ક્વીન સ્ટ્રીટમાં ભરાશે.

આમાં મુખ્ય વક્તા તરીકે શ્રી. જે. પરડુ 'પુસ્તકાલયો અને તેની ચારીત્રપર અસર' આ વિશયપર મોલનાર છે. સર્વે ભાઈ બેનોને આમાં ભાગ લેવા વિનતી છે.

એચ. જે. રાંદેરીયા - માનનીય મંત્રી
 એમ. કે. ગાંધી લાયબ્રેરી અને પારસી ફરતમણ હોલ કમીટી.

બુકડીપીએમ, કનકમ ટેકસ રીટન્સ, લાઈસેન્સીંગ, રેવન્યુ ક્લીયરન્સ અને ઇનફોર્મેશન માટે મળો :

આર. વીકુલ
 ૧૨ બાર્ડોલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, કેરનાર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, બેદાનીસબર્મ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

માટીના ઇલાલો
 આ નાની પુસ્તકો આ પત્રમાં જે માટીના લેખો હાલમાં પ્રસીદ્ધ થયા છે તેજ લેખક દ્વારા લખાવેલી આ ઓપીસેથી મળશે. કીમત ૧/- પોરેજ સાથે.

'Indian Opinion', P. Bag, Durban, Natal.

નોલેણી કેશ મોટો
 યુનરાતી ટુ યુનરાતી ડીકથનરી. કીમત પા. ૧-૨-૬.
 'Indian Opinion' P. Bag, Durban, Natal.

નવલ કથાઓ

ઈતીરાની આપવીતી	૫ ૩
છેલ્લો અલીનય	૯ ૬
— ખીજા પુસ્તકો	
બુદ્ધાન યત્ર	૨ ૦
એવાઈની સાધના	
(કાશીરલાલ મશરૂવાળાનું જીવન	૭ ૬
કીશોરલાલ મશરૂવાળા	૬ ૪
સંસાર ધર્મ	૬ ૦
દીપ નિર્વાણ (દર્શક)	૭ ૦

મળવાનું કેકાણું આ ઓપીસ 'Indian Opinion', P. Bag, Durban.

વિવિધ વર્તમાન

પથથર યુગના માનવીની ઓપરી

સીલોનમાં શોધ કરનારાએને એક પથથર યુગના માનવીની ઓપરી અને ખીજા કેટલા અવધવાના હાડકાઓ બેલાનગોડા ખાતે મળ્યા છે. તેજ જમાએ પથથરના અને હરણના હાડકા ઓમાંથી બનાવેલા હથથારો મળી આવ્યા તેપરથી માનવામાં આવે છે કે આ હાડકાની પથથર યુગના માનવીનું હશે. સીલોનમાં મળેલી ખીજા વસ્તુઓ કરતાં આ ઘણી પુરાણી વસ્તુ મળી આવી છે. આથી જણાય છે કે, માન્યું હતું તે કરતાં પણ ઘણો વખત પૂર્વે સીલોનમાં માનવાની વસ્તી વસી હશે.

દરીયો પૂરી નેધરલેન્ડ વિશાળ કરાય છે

૧૯૦૦માં નેધરલેન્ડમાં શરૂ કરેલ દરીયો પૂરવાનું કાર્ય ઘણું આગળ વધી રહ્યું છે. આજ સુધી ત્રણ કટકાઓ દરીયો પુરીને મેળવ્યા હોવાનું જાહેર થયું છે. આને પરીણામે નેધરલેન્ડને ૧૩૩૦૦૦ એકર જમીન વધુ મળી છે. ચારે બાજુ દરીયાના ચોકકસ ભાગને ઘેરી લેવામાં આવશે પછી વચ્ચે જે દરીયાનું પાણી રહી જશે તેને પંખીમ મશીનથી ખેંચી લઈ જમીનપર છાંટી દેવામાં આવશે. આ રેતાળ જમીન ખાતરથી ભરપુર છે અને નેધરલેન્ડના ઇજીનીયરો માને છે કે આવતા વર્ષ દરમ્યાન તેઓ વાવણીને લાયક જમીન કરી શકશે. આ જમીનપર શકેશે રસ્તાઓ અને ખેતરોના રેલ્વે કરવામાં આવ્યા છે. એક ટુકડાપર તો હોલ્ટીપીટલ, સીનેમા, કુકાનો, મજુરો ના બેરેકકો તથા ઓપીસના મકાનો બંધાઈ ગયાં છે. તેઓ માને છે કે આ કાર્ય પૂર્ણ થતાં ૩૦૦૦૦ માણસો માટે રહેવાની જગ્યા થશે

નવી શાળાનો શીલા સ્થાપણ વિધી

કાઠીવાવાડ હાંદુ સેવા સમાજની નવી શાળા, પ્રાયમરી અને હાય સ્કૂલ બંધવાની જે શરૂ થઈ છે તેનો શીલા

સ્થાપણ વિધી તા. ૨૫ ઓગસ્ટ ૧૯૫૬ ના શનીવારે એડમીનીસ્ટ્રેટર શ્રી. ડી. જી. રોપરટને હસ્તે થયો હતો.

કેટલાક કારણો સર આ મકાનમાં બંધાતી હાઈ સ્કૂલ શ્રી એમ. કે. લેલીઆના નામની થવાની હતી તે છેલ્લી ઘડીએ દાતાએ દાનની રકમ આપવાનીના પાડતા તે નામની હવે નહીં થાય એમ મેળાવડામાં જાહેર થયું હતું.

મેળાવડો સારી રીતે ઉજવાયો હતો. સુવાન કેલા કારનું અવસાન

બાવનગરના જાણીતા સુવાન કલા કાર જમદિપ વિરાણીનું હૃદય અંધ પડવાથી ગયા માસમાં અવસાન થયું હતું. પોતે ઇલેક્ટ્રીક એન્જીનીયર હતાં. પણ કળા તરફ પ્રેમ હોવાથી કળાના ઉપાસક થયા. તેઓ સારા ગાયક, અદ્ભુત વાદ્યકાર અને કવી હતા. અને તેથી તેઓ રેડીઓપર દમેશ સંભળાતા. આ ઉપરાંત તેઓ સુંદર વૃત્ય અને ચિત્રકળા તથા શીલ્પ કળા પણ જાણતા હતાં. અને આમજનતામાં કળાની ભાવના જમાડવા તેઓએ એક સંસ્થા ટુક મુદતપર ઉઘાડી હતી. એમના અવસાનથી કળા ક્ષેત્રમાં એક જાડી ખોટ પડી છે.

લુસાકો ઇન્ડિયન સ્પોર્ટ્સ ક્લબ

ઉપરોક્ત ક્લબની વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ તા. ૧૮-૬-૫૬ના રોજ મળી હતી, જેમાં ચાલુ વર્ષ માટે નીચે મુજબના હોદ્દાદારોની વરણી કરવામાં આવી હતી :

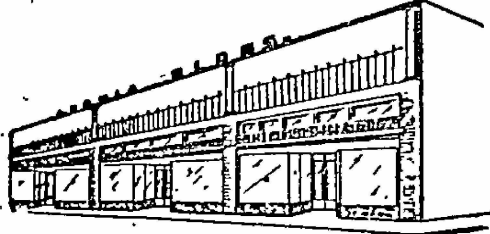
પ્રમુખ : શ્રી મોહનલાલ આર પટેલ
 સેક્રેટરી : શ્રી રમણભાઈ અને પટેલ
 ખજાનચી : વલ્લભભાઈ કે પટેલ.

ફીકેટ કેપ્ટન : સન્ડે લીમ સી બી. પટેલ, વાઈસ કેપ્ટન : એ. એમ. દેશ ઇ, ૨૫ ઓગસ્ટ લીમ : ડી. ડી. મીચી, વાઈસ કેપ્ટન : કે. પી. રણજીડ

હોફી : કેપ્ટન બ.લુભાઈ ડી. મીચી
 વાઈસ કેપ્ટન : એચ. એમ. લાડ.

K.M. Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

આવિસ કેરટ

સોનાના હાગીના ખાસ અમારી ભત્તી દેખરેખ નીચે અમને અપાયલુ હામ સંતોષ પામે એવા રીતે કરીએ છીએ.

રત્નલેસ; જુદી જુદી રીઝાઇનની ખંઝડી અછોડા, સાદીની પીન, વીંદી બકલ એરોંગ વીગેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

Phone 332651 P.O. Box 1549 Tel. Add ENBEDDEE.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેશમી તેમજ સુતરાઈ કાપડ, લુલન જર્સી, લુલ, બાળકો માટેનો ભત-ભતનો માલ, ઘર વપરાશ માટે તેમજ લગ્નાદિ પ્રસંગોએ શણગાર માટે રીબન વગેરે માટે અમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા બહામણ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

- 33 વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનનબર્ગ.

બોક્સ ૧૫૪૯.

ધાર્મિક પુસ્તકો

વિનાયા બાવે કૃત ઉપનીશદ્ ગીતાણ વિગેરે ધાર્મિક પુસ્તકોના શ્રેણીપર પ્રવચન.

મુશાવારય વૃતિ (ઉપનીશદના શ્રેણી)	૧	૬
ગીતા પ્રવચન	૩	૦
સ્થિતપ્રજ્ઞદર્શન (ગીતાણના પીળા અધ્યાયના શ્રેણી)	૪	૦
મધુકર (લેખોનો સંગ્રહ)	૪	૬
શ્વર્ન દ્રષ્ટી (" ")	૩	૬

Obtainable :

INDIAN OPINION.
P/Bag, Durban, Natal.

પ્રેમ, લગ્ન અને મૈત્રી

ને લગતું સાહિત્ય

હેલ્ડી મેલમાં આવ્યું છે.

શ્રી પુષ્પ મર્યાદા	૭	૬
લગ્નનો આનંદ	૧૨	૬
ઈંગ્લીશ શિખવા માટે		

Learn English through easy Medium of English. ૧૦ ૬

સીનેમા સંગીત (૧૭૦ ચુદ્ધી કહેલા સીનેમાના ગીતોનો સંગ્રહ) સેટ	૧૦	૬
પરી મહેલ	૧૨	૬
અશ્વત્થું અદ્ભુત વચન	૬	૬
ધરની રાણી	૩૨	૬
હાલી માર્કુ વૈદ્ય	૨૮	૦

આ સિવાય કોઈકે સારી નવલ કથાઓ સામાજીક, યુજ્જરાની પુસ્તકો વ્યાજબી દામે અમે વેચીએ છીએ.

અપી ભંભના પિંદી પુસ્તકો, તેમજ ઉત્તીકાસીક પુસ્તકો અમે વેચીએ છીએ.

D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707. P.O. Box 2524.
85 VICTORIA STREET, DURBAN.

P.O. Box 2156 Tel. Add.: "Bhaisons" Phone: 28298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

No.	per lb.	per lb.	
1. Oily Toordhall	1/3	1/Grade Loose Tea	4/3
" Chana dhall	1td.	Severdhani Sopari	7/-
Pure Chanaflour	1/-	S B. Nuts No 2.	2/6
" Urad flour	1/7	"Jeeri	2/-
Urad Dhall	1/3	Variari (Soomph)	2/-
Moong Dhall	1/1	Mustard Seeds	2/-
Whole Moong	6d.	Methi Seeds	1/3
Whole Urad	6d.	Whole Dhann	1/3
Special Peadhall	10d.	Jaggory (Gor)	1/3
Ordinary Peadhall	7d.	Pure Chillie-Powder	3/-
Egyptian Rice	10d.	Pure Haldi Powder	2/-
Whole Bk. Masoor	7d.	Cocoanuts (Fresh Watery)	47/6 per bag of 75
Masoor Dhall Red	1/-	ALL ORDERS TO ACCOMPANY CASH	
Tamarind (Aml)	3/3		

Prices f.o.r. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

જુકકીપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ
હીંદુસ્તાન અગર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ કંપનિયાઈ અગર જમીન
માર્ગે મુસાફરી કરવા ધેર ધોળાં અમારી મારફતે જુકકીય કરો.

ઈંગ્લી, આગ, ચોરી, દુલ્લહ, અકસ્માત, પેલેન્સાસ, વિગેરેના વીગમ અમે
ઉત્તરની આપીએ છીએ.

ઈન્ડમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, દિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ડેવીયરન્સ
સર્ટીફિકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ ઈન્સીયુરન્સને લગતી
ખાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે ગફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ યુનિયન ઓફ એસોસીએશન ઓફ આરટ્રીયા અને ચોઈશાયર
ઈનરયુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

કરનીચર! કરનીચર!! કરનીચર!!!

વેડફ્રમ છુટ, ઠાઈર્નીંગફ્રમ છુટ, વોઈટેબ, ડેવેર્સીબ ચેસ્ટ,
સાઈલ વોઈ ઓફીસ ટેસ્ક, જુક કેસ, ટેબલ, તાફન કીકાયત
ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા શુકશો નહિ.

—ખોકસ, ટેબલ અને કીચન હરેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર યાય છે. તેનો સ્ટોક હમેસાં તઈ-
વાર રહે છે. માત્ર રાહડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર
આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

Phone 22905 Tel. ADD. : "GANDABHAI"

**The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.**

**G. C. Kapitan & Son
Vegetarian Restaurant**

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

ઓર્ડર સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા મહેરબાની કરવી. મીઠાઈની ઠોંઠાત
ઉપરાંત નીચે મુજબ પોસ્ટલ ઉમેરવા વિનંતી છે

નો. રોડેશીયા શી. ૧-૦ રતલે, સર્ધન રોડેશીયા
૯ પેની રતલે. યુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.
પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવો

**154 GREY STREET,
DURBAN.**

યુનીલાલ અધર્સ

હમણાં જ ખુલ્લો મુકલો માલ!

ન્યુ ઇરા હાપેલી નીતન સાડીઓ ૬ વાર શી. ૪૯-૬
જરીની કીનારવાળી ન્યેરજેટ ૪૫" વારની શી. ૧૫-૦
પાટલી પાલવ અને આખી ખાત વાળી
રેશમી હાપેલી સાડી પા. ૭-૧૦-૦ થી ઉપર
મેવડી કીનારની સાડી કેપ ૪૫" વારની શી. ૩/૧૧ થી ઉપર

સુતરાઈ સાડીઓ છેલ્લી હબના રંગો અને હાપો વાળી
પાંચ વાર શી. ૨૭-૬ થી ઉપર
૭ વાર શી. ૩૯-૬ થી ઉપર

C.O.D. અને ટપાલથી આવેલા ઓર્ડરોને તુરત ધ્યાન
દેવામાં આવે છે.

જોધએ તો સામ્પલ મોકલીશું.

યુનીલાલ અધર્સ

(પ્રા.) લીમીટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ફોન: ૨૪૦૦૩

પી. ઓ. ખોકસ ૮૨૨.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે સ્પેશલીટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેશીયાના કોઈ
પણ ભાગમાં તમારે સુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રાક્ટ લઈશું.

કેપીટન્સ બ્રાઉકની હોટેલ
(ધી કોર્નર મીડાઈ હાઉસ)

ઝે અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના જુહાપર - ડરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

તાજું ઉમદા ફરૂટ

આંખા અખાઈ, લીલી અખાઈ અને સુરણની મોસમ માલુ છે.
આહું ૧૦ પેની રતલ, લસણુ ૯ પેની રતલ.
પાપક નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

હુડી અને ચેવલી પાન ખબર ભાવ પોસ્ટલ નહું. ખારકીટ શી.
૧૦-૧ ડરબન; લાંબી અને રક્વેર ખારકીટ શી. ૧૧-૩ ડરબન.

રોડેશીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને જલહપન કોંગોના ઓર્ડરો ઉપર પુરવ
ધ્યાન આપી કોઈ પણ નરત પરમીટ હોવાની મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address: "SWEETMEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

* * * * *
આખો દિવસ વેલ્ટેરીઅન ભોજન મળી શકશે!

* * * * *
લાગ પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણુની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

* * * * *
હોલ શુભ પ્રસંગે ભાડે મળી શકશે.

* * * * *
બોડીંગ અને લોહંગની સગવડ.

કાયમી બોર્ડરોને ખાસ પ્રસંગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પ્રસંગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો માત્ર પુરૂષ વર્ગનેજ લેવામાં આવશે. આરોગ્યોમાં નવું અને આધુનિક ઢબનું ફરનીયર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અમર તો દેશમાંથી આવતા ઉતારૂઓ માટે કુટુંબને રહેવા માટે રહેવ ની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

* * * * *
ઘરનું આથેલું અથાણું અને સારી જાતના પાપડ હંમેશાં તૈયાર હોય છે.

* * * * *
ગોર્ડરથી શિખંડ અને દુધપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

* * * * *
પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે લખો.